

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 03-16-7-2969-5/19
Sarajevo, 5.8.2019. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština BiH

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

07-08-2019

PRIMLJENO

Organizaciona jedinica	Registracioni broj	Redni broj	Broj priloga
01,02	16-1	1422	19

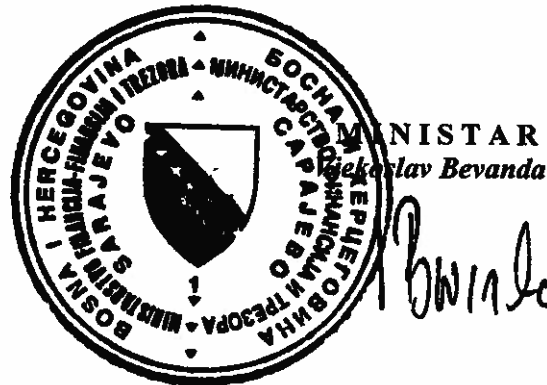
Predmet: Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu

Poštovani,

Obavještavamo vas da se Vijeće ministara BiH na 173. sjednici, održanoj 10.6.2019. godine upoznalo sa Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije za 2018. godinu, koji je pripremila Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH. Tom prilikom donesen je zaključak kojim je zaduženo Ministarstvo financija i trezora BiH da navedeno Izvješće dostavi Parlamentarnoj skupštini BiH u daljnju proceduru.

Slijedom navedenog, Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu vam dostavljamo na jezicima u zvaničnoj uporabi u Bosni i Hercegovini u tiskanoj i elektroničkoj formi.

S poštovanjem,

Privitak:

- *Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu (tiskana i elektronička forma na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH)*

Dostaviti:

- *Parlamentarnoj skupštini BiH*
- *a/a*

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJI KONSOLIDIRANI IZVJEŠTAJ
INTERNE REVIZIJE
ZA
2018. GODINU

Sarajevo, mart 2019. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	2
2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ	2
3. Osnova za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.8	
3.1. <i>Zakonodavni okvir.....</i>	<i>8</i>
3.2. <i>Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH</i>	<i>9</i>
4. Konsolidirani izvještaj o internoj reviziji po godišnjim izvještajima JIR za 2018. godinu	11
4.1. <i>Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja</i>	<i>11</i>
4.2. <i>Nadležnost jedinica za internu reviziju.....</i>	<i>13</i>
4.3. <i>Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH.....</i>	<i>16</i>
4.4. <i>Pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije institucija BiH</i>	<i>29</i>
4.5. <i>Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica interne revizije institucija BiH.....</i>	<i>33</i>
4.6. <i>Kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH</i>	<i>40</i>
4.7. <i>Unapređenje sistema interne revizije</i>	<i>41</i>
5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godine u dijelu koji se odnosi na internu reviziju	42
5.1. <i>Osnove Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina.....</i>	<i>42</i>
5.2. <i>Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina</i>	<i>43</i>
6. Zaključci Vijeća ministara BiH	45
6.1. <i>Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH.....</i>	<i>45</i>
6.2. <i>Prijedlog zaključaka Vijeća ministara BiH.....</i>	<i>49</i>

1. Uvod

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH (u daljnjem tekstu: CHJ) obavezna je, u skladu s odredbama člana 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje osnovne podatke o sistemu interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH, podatke o jedinicama interne revizije i internim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim internim revizijama od strane jedinica za internu reviziju institucija BiH i podatke o poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sistem interne revizije je dio sistema javne interne finansijske kontrole (PIFC – *Public Internal Financial Control*) koji je razvila Evropska komisija i koji ima za cilj zemljama u procesu pridruživanja Evropskoj uniji pružiti pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sistema interne kontrole.

Sistem interne revizije u institucijama BiH, pored Zakona o internoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), definiran je i Strategijom razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018. godina. Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za 2016-2018. godinu usvojilo je Vijeće ministara BiH na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine.

Važan segment sistema interne revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH). Ovo tijelo čine rukovodioci Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Centralne jedinice za harmonizaciju Federalnog ministarstva finansija i Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva finansija Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima CHJ, jedinicama interne revizije i izvršenim internim revizijama, preporukama iz izvještaja interne revizije koji su sačinjeni tokom izvještajnog perioda, pregled poštivanja metodologije interne revizije, kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, pregled realizacije Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH 2016-2018, kao i mjerama i aktivnostima poduzetim od strane institucija i interne revizije na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH.

2. Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH - CHJ

Obaveza Bosne i Hercegovine na polju interne revizije utvrđena je članom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine u dijelu pod nazivom „Saradnja u području revizije i finansijske kontrole“ („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj 10/08).

U skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 27/08 i 32/12), Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori“, broj 10/08), Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12,

6/13 i 19/16), a na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 („Službeni glasnik BiH“, broj 44/09), uspostavljena je Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH – CHJ, koja u skladu s navedenim propisima ima obavezu uspostaviti i razvijati sistem unutrašnje finansijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sistema uspostaviti sistem i strukturu interne revizije u institucijama BiH.

Podršku uvođenju javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Evropska unija kroz dva do sada realizirana projekta finansirana iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekat SPFM (*Strengthening Public Financial Management*). Projektom PIFC pružena je podrška institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sistema interne revizije (IR) i sistema finansijskog upravljanja i kontrole (FUK) zasnovanih na dobrim praksama u državama članicama Evropske unije, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obaveze u vezi s procesom pristupanja članstvu u Evropskoj uniji. Projekat SPFM pružio je podršku procesu reformiranja i uspostavljanja efikasne javne uprave u Bosni i Hercegovini, koja je u stanju podržati proces integracije zemlje u EU, jačanju kapaciteta državnih i entitetskih uprava u polju kreiranja politika i koordinacije, kao i u području kontrole i upravljanja javnim finansijama.

U okviru pomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć CHJ kroz Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju - KO CJH. Projekt PIFC realiziran je kroz dva segmenta i to: segment interne revizije i segment finansijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekt SPFM pružena je podrška unapređenju sistema FUK-a, te približavanja modela koji se koriste, kao i iskustava zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora. Ovaj Projekt okončan je polovinom 2015. godine.

Od 01.10.2018. godine počele su aktivnosti na realizaciji novog projekta EU "Unapređenje javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini" (PIFC 3), koji se finansira iz sredstava IPA programa EU za Bosnu i Hercegovinu. Projekt PIFC 3 usmjeren je na pružanje podrške reformi upravljanja javnim finansijama u procesu pristupanja Evropskoj uniji kroz jačanje kapaciteta za provođenje upravljanja javnim finansijama i kontrole u javnom sektoru na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Planirano je da se kroz Projekt PIFC 3 pruži podrška centralnim harmonizacijskim jedinicama i Koordinacionom odboru centralnih jedinica za harmonizaciju i u oblasti interne revizije kroz razvoj interne i eksterne kontrole kvaliteta i dodatno unapređenje propisa u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije, i u oblasti finansijskog upravljanja i kontrole kroz unapređenje zakonskog okvira, standarda internih kontrola i operativnih uputstava i procedura, u skladu sa standardima i praksama Evropske unije. Planirano je i da se pruži podrška procesu izvještavanja i pripreme godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjerenje da interne kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno:

- funkcionalno nezavisna i decentralizirana interna revizija (IR) - koja ima ulogu pružiti pomoć rukovodiocu institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti internih kontrola i dajući preporuke u cilju unapređenja poslovanja institucije,
- finansijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sistema finansijskog upravljanja i kontrola u instituciji i
- CHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaki od tri nivoa vlasti je, kroz svoju centralnu harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO CJH odobrio, dalje razrađivao i pripremao dokumente prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama.

Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti interne revizije.

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. U skladu s nadležnostima definiranim Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, CHJ je do sada realizirala kako slijedi:

- a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o internoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;

CHJ je u toku 2012. godine pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavljanje efikasnog i ekonomičnog sistema interne revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH“, broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definirano je vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnije i racionalnije uspostavljanje jedinica interne revizije, koje će onemogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica interne revizije, već da se s manjim brojem jedinica koje će, u skladu s različitim kriterijima grupisanja i ispunjenosti uslova, omogućiti pokrivenost internom revizijom više organizaciono i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekat u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršilaca i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućeno je uspostavljanje jedne jedinice interne revizije koja će vršiti internu reviziju u više organizaciono ili resorno srodnih institucija, u skladu s principima definiranim Zakonom.

- b) Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranja internih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja programa obuke u Koordinacionom odboru CJH;

U prethodnom periodu izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC i Projekt SPFM koji su finansirani od strane EU. Različiti nivoi obuka pruženi su za različite polaznike iz različitih oblasti.

CHJ je donijela Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15. U skladu s ovim programom i svojom zakonskom obavezom CHJ je donijela i Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15 i 56/17) i Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15). Navedenim podzakonskim aktima definiran je način sticanja zvanja i sertifikata ovlaštenog internog revizora u institucijama BiH, kao i način priznavanja obuka internih revizora u institucijama BiH.

U toku 2016. i 2017. godine CHJ je organizirala, u skladu s navedenim programom, obuke za interne revizore u institucijama BiH u svrhu sticanja Certifikata ovlaštenog internog revizora. Obuke su se sastojale od teorijske obuke, polaganja pismenog ispita i praktične obuke koja se odvijala kroz provođenje interne revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Do kraja 2017. godine CHJ je certificirala ukupno 30 internih revizora u institucijama BiH koji su do dana izdavanja Certifikata ispunili uslove za sticanje istog.

U izvještajnom periodu CHJ je organizirala obuku za interne revizore u institucijama BiH o temama definiranim Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH. Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju organizirao je, također, u izvještajnom periodu konferenciju kojoj su pored internih revizora iz institucija Bosne i Hercegovine prisustvovali i interni revizori iz javnog sektora Republike Srpske i Federacije BiH.

U skladu s propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije CHJ izdaje, na osnovu dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije kao KPE, kako je to definirano Programom obuke i certificiranja internih revizora u

institucijama BiH i Odlukom o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH. U 2018. godini CHJ je zaprimila i obradila ukupno 93 zahtjeva jedinica interne revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koje su u predviđenom roku izdata mišljenja.

- c) Usvajanje i implementaciju standarda za internu reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH; Metodologiju rada interne revizije u institucijama BiH CHJ je objavila u Priručniku za internu reviziju sa standardima interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11) i ista se temelji na okvirnim dokumentima odobrenim od KO CJH.
- U 2017. godini CHJ je pripremila, na osnovu odluke KO CJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda interne revizije u institucijama BiH kojom se regulira usvajanje, objavljivanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu interne revizije, a koji su stupili na snagu 01.01.2017. godine. Navedena Odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.
- Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije interne revizije i usaglašen je s Međunarodnim okvirom profesionalne prakse interne revizije¹.
- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;
- Pored Priručnika, nakon usaglašavanja okvirnih dokumenata na KO CJH, CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11 i 30/18) i Kodeks profesionalne etike za interne revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za internu reviziju u institucijama BiH. CHJ je, također, objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12 i 32/18).
- Poveljom interne revizije uređuje se opći pristup interne revizije, svrha i cilj, nezavisnost, uloga i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizija, te se definiše obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupci u slučaju identificiranja indikatora prevare.
- Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju interne revizije koja se zasniva na povjerenju u objektivno uvjeravanje o adekvatnom upravljanju rizicima, sistemima kontrole i rukovođenju. Etički kodeks definiše principe i pravila ponašanja koja su interni revizori obavezni poštovati i pridržavati ih se, što predstavlja temelj za profesionalno pružanje usluga interne revizije.
- U cilju stvaranja uslova za provođenje Zakona i podzakonskih akata, CHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH, kojim se reguliraju međusobna prava i obaveze jedinice interne revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije interne revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu interne revizije.
- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru nakon usaglašavanja u Koordinacionom odboru CJH;
- Osnovni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim finansijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne interne kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 110. sjednici održanoj 30.12.2009. godine.
- U toku 2016. godine CHJ je pripremila Strategiju razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016 - 2018. godina, koju je Vijeće ministara BiH

¹ *The International Professional Practices Framework* – izdat od Globalnog instituta internih revizora (*The IIA*)

usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine. Strategija je usaglašena s preporukama SIGMA²-e i Generalne direkcije za budžet Evropske komisije i predstavlja drugi po redu strateški dokument u oblasti interne revizije u institucijama BiH.

Strategija razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016 – 2018. godina sadrži analizu sadašnjeg stanja javnih internih finansijskih kontrola, uključujući analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira, s posebnim naglaskom na praktičnu implementaciju ovih sistema. Potpuna implementacija ove strategije trebala bi unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Evropske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost, te smanjenje broja negativnih mišljenja eksterne revizije. Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom direktno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju.

- f) Davanje saglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice interne revizije u dijelu koji se odnosi na internu reviziju;

CHJ je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH objavila Odluku o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) i Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uslovi za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama interne revizije na saglasnost CHJ za institucije koje uspostavljaju jedinice interne revizije. Ova aktivnost proizašla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza koje su rađene od strane CHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od eksperata Projekta PIFC za izradu optimalne strukture interne revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definirano je uspostavljanje decentraliziranog modela interne revizije u institucijama BiH, kao i obaveze institucija za uspostavljanje jedinica interne revizije.

CHJ u skladu sa Zakonom o internoj reviziji daje saglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutrašnjoj organizaciji institucija koje su u obavezi uspostaviti jedinicu interne revizije u skladu s navedenim propisima. Saglasnost na izmjene pravilnika, zaključno sa 31.12.2018. godine, dobilo je 17 od ukupno 18 institucija koje su to bile obavezne učiniti. CHJ je u skladu sa svojom zakonskom obavezom razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usaglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne saglasnosti.

- g) Koordinaciju rada jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije;

Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice interne revizije u svih 18 institucija, koliko prema važećim propisima ukupno treba biti uspostavljeno, od toga njih 15 je uspostavljeno u skladu s propisima iz oblasti interne revizije, dok je u 3 institucije interna revizija uspostavljena prema pravilniku o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s relevantnim propisima. CHJ u skladu sa svojom ulogom osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti interne revizije svim jedinicama interne revizije, te koordinira rad internih revizora na terenu i izvještava o njihovom radu kroz Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Podaci o radu jedinica interne revizije i njihovim karakteristikama dati su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvještaja.

- h) Davanje saglasnosti na izbor rukovodioca Jedinice za internu reviziju i na uspostavljanje Odbora za internu reviziju;

CHJ je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) definirala kriterije za izdavanje ovakve vrste saglasnosti. CHJ je, u skladu s važećim propisima kojima se uređuje

² *Support for Improvement in Governance and Management*, zajednička inicijativa OECD-a i EU.

oblast interne revizije u institucijama BiH, a na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o saglasnosti po pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovodioca jedinice interne revizije. CHJ je, zaključno s 31.12.2018. godine, izdala ukupno 13 saglasnosti na izbor rukovodilaca jedinice interne revizije.

Očekujemo da će u narednom periodu, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja konkursa za rukovodioce jedinica interne revizije, biti dostavljeni zahtjevi po ovom osnovu i od ostalih institucija koje su obavezne uspostaviti internu reviziju.

- i) Saradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne interne i eksterne revizije;

Postoje uslovi za operativnu saradnju između internih i eksternih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda³ i smjernica (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugerira i CHJ internim revizorima kroz Priručnik za internu reviziju u institucijama BiH. Kroz dostavljene godišnje izvještaje jedinica interne revizije CHJ je informirana da se uvažavaju date sugestije kroz poštovanje metodologije, te da postoji operativna saradnja između osoblja interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovodioci CHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke s ciljem unapređenja saradnje.

- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za internu reviziju od strane jedinica za internu reviziju;

Nadzor nad primjenom regulativa za internu reviziju CHJ osigurava kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije i internih revizora, a koji služe kao osnova za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije. Nadzor se vrši i kroz održavanje sastanaka CHJ sa rukovodiocima JIR i internim revizorima, kao i kroz davanje saglasnosti i mišljenja CHJ u vezi sa zahtjevima interne revizije, te kroz odobravanja dodataka Priručniku. Također, i interna ocjena kvaliteta rada interne revizije koju provodi rukovodilac JIR, u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije, doprinosi funkciji nadzora na nivou jedinica interne revizije.

U izvještajnom periodu Odsjek za razvoj interne revizije CHJ održao je 13 formalnih sastanaka s rukovodiocima jedinica interne revizije i internim revizorima, kao i više neformalnih savjetodavnih sastanaka na kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom radu imaju interni revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža interna revizija, u skladu s propisima u ovoj oblasti i utvrđenom metodologijom rada.

- k) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovodioca interne revizije i rukovodioca organizacije;

U dosadašnjoj fazi razvoja sistema interne revizije nije bilo zahtjeva za rješavanjem sukoba između rukovodioca jedinica interne revizije i rukovodioca organizacija.

Pored naprijed navedenih aktivnosti, CHJ je u skladu s Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH i Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, a u saradnji s Federalnim ministarstvom finansija i strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem internih revizora iz Banjaluke i Akademska-strukovnim udruženjem internih revizora u BiH, u svrhu izdavanja mišljenja vršila verifikaciju kroz procjenu i provjeru, u skladu s definiranim kriterijima, za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih internih revizora izdatih od navedenih udruženja i institucija. Zaključno s 31.12.2018. godine CHJ je izdala ukupno 289 mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenih internih revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje

³ Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI)

poslova iz oblasti interne revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja datih mišljenja (289), u izvještajnom periodu dato je 29 mišljenja. Podatak o broju verificiranih certifikata govori o postojanju dovoljnog broja kvalificiranih kandidata, kvalificirane konkurencije, za popunu radnih mjesta u jedinicama interne revizije institucija BiH.

3. Osnova za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u institucijama BiH

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostavljanje i razvoj savremenog sistema upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, organizacionog strukturiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Interna finansijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Evropska unija kao cjelovit sistem internih finansijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obavezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sistem finansijskog upravljanja i kontrole (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i nezavisnu internu reviziju.

Na osnovu međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, termin „interna finansijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sistem koji uspostavlja vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontroliranja, revizije i izvještavanja o korištenju budžetskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sistema je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Evropske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Interna finansijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu državnih prihoda, rashoda, imovine i obaveza. Ona obuhvata i sve sisteme interne kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Interna revizija, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, kao i u skladu s definicijom iz usvojenih standarda interne revizije, predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH, u članu 25, propisuje obavezu Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (CHJ) da pripremi godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. CHJ je ovlaštena da, na osnovu godišnjih izvještaja primljenih od rukovodilaca jedinica interne revizije, pripremi Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije.

Nakon odobrenja ministra finansija i trezora Bosne i Hercegovine izvještaj se, radi upoznavanja sa problematikom interne revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje sažete informacije o broju obavljenih internih revizija, datim preporukama, te o statusu implementacije preporuka sadržanih u izvještajima o internoj reviziji, a na osnovu izvještaja koje su jedinice za internu reviziju dostavile CHJ.

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije u institucijama BiH sačinjen je u formatu koji je pripremila CHJ.

CHJ je za potrebe interne revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente, koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije interne revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvirne dokumente usvojene na Koordinacionom odboru centralnih jedinica za harmonizaciju (KO CJH).

3.2. Metodologija rada interne revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje interne revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike internih revizora ("*Službeni glasnik BiH*", broj 82/11) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati interni revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili nezavisni, objektivni i poštenu. Pored toga, interni revizori moraju se neprestano usavršavati s ciljem unapređenja kvaliteta rada.
- Povelja interne revizije ("*Službeni glasnik BiH*", broj 30/18) uređuje opći pristup interne revizije, svrhu i cilj, nezavisnost, ulogu i djelokrug interne revizije, odgovornost rukovodioca jedinice za internu reviziju/internog revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizije, te definira obim aktivnosti interne revizije, izvještavanje i postupke u slučaju identificiranja pokazatelja prevare.
- Priručnik za internu reviziju ("*Službeni glasnik BiH*", broj 82/11) definira metodologiju rada i obavljanja interne revizije u institucijama/budžetskim korisnicima koji se finansiraju iz budžetskih sredstava institucija BiH, a u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizorskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati interni revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora. Priručnik je urađen u skladu s Međunarodnim standardima interne revizije i u skladu sa stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC.
- Standarde interne revizije u institucijama BiH CHJ je objavila Odlukom o usvajanju standarda interne revizije u institucijama BiH ("*Službeni glasnik BiH*", broj 93/17). Ovom odlukom je definisano, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, da se vršenje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine provodi u skladu s Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu interne revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a čiju primjenu je odobrio Koordinacioni odbor CJH, svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017. godine. Standardi predstavljaju skup na principima zasnovanih zahtjeva za profesionalno vršenje interne revizije i procjenu efektivnosti učinka interne revizije, kojih su obavezni pridržavati se interni revizori u institucijama BiH, kako je to definirano Zakonom o internoj reviziji.

Pored objavljenih Standarda interne revizije, interni revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad

internih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacioni odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije interne revizije u institucijama BiH:

- Zakon o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Zakon o izmjenama Zakona o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljeni u "Službenom glasniku BiH", br. 27/08 i 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 49/12 i 69/17,
- Pravilnik o zapošljavanju internih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 73/12 i 32/18,
- Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 7/15 i 89/18,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 92/15 i 56/17 i
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora u institucijama BiH, objavljeno u "Službenom glasniku BiH", broj 97/15.

Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, definirane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice interne revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje funkcije interne revizije u institucijama BiH. Predmetnom odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 18 jedinica interne revizije koje bi vršile funkciju interne revizije u ukupno 78 institucija BiH.

Zaključno s 31.12.2018. godine ukupno 17 institucija, od predviđenih 18, ispunile su svoju obavezu dostavivši CHJ na saglasnost prijedlog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju. U narednom periodu očekuje se da i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine – BHANSA uskladi svoj pravilnik i kadrovski popuni jedinicu interne revizije kako bi interna revizija koja je uspostavljena u ovoj agenciji bila u potpunosti usaglašena s propisima koji reguliraju ovu oblast.

Podsjećamo da je uvođenje sistema interne revizije obaveza Bosne i Hercegovine koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne, i Bosne i Hercegovine, sa druge strane ("Službeni glasnik BiH", broj 10/08).

Vijeće ministara BiH je, na svojoj 142. sjednici, koja je održana 15.05.2018. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidiranim izvještajem interne revizije donijelo zaključke kojima je zadužilo institucije u okviru kojih je propisana obaveza uspostavljanja jedinica interne revizije da, s Ministarstvom finansija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora kako bi se poštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje interne revizije u institucijama BiH, dok su rukovodioci jedinica interne revizije zaduženi da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada. Rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija BiH zaduženi su i da dosljedno primjenjuju propisane procedure u vezi s načinom postupanja i provođenja Povelje interne revizije i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije, te da prate primjenu preporuka datih u ranijim izvještajima interne revizije radi utvrđivanja da li su poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati. CHJ je zadužena da nastavi razvijati sistem interne revizije u institucijama BiH i da nastavi pružati podršku

institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova realizacija obrađeni su u posebnoj dijelu ovog izvještaja (dio 6).

4. Konsolidirani izvještaj o internoj reviziji po godišnjim izvještajima JIR za 2018. godinu

CHJ je na osnovu godišnjih izvještaja jedinica interne revizije pripremila Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije. Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije daje informacije o aktivnostima CHJ, zakonodavnom okviru interne revizije u institucijama BiH, jedinicama interne revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvještajima interne revizije, o planovima jedinica interne revizije, revidiranim oblastima, datim preporukama interne revizije, stepenu realizacije preporuka, te poštovanju standarda i metodologije rada od strane jedinica interne revizije. U izvještaju je dat i pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije, kao i informacije o Strategiji razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016-2018, te poduzetim aktivnostima na realizaciji zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica interne revizije i institucija BiH.

Interna revizija predstavlja nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1. Jedinice interne revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja

Interna revizija u institucijama BiH je, zaključno s 31.12.2018. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, u skladu s važećim propisima, u svih 18 institucija BiH koje su predviđene da uspostave internu reviziju.

U narednom tabelarnom pregledu ove institucije su svrstane u tri grupe, u zavisnosti od nivoa funkcionalne i kadrovske uspostavljenosti interne revizije na način kako je to definirano Zakonom o internoj reviziji u institucijama BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH.

Tabela 1.

1)	Institucije u kojima je JIR funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena u skladu s propisima iz oblasti interne revizije
1.	Parlamentarna skupština BiH
2.	Ministarstvo finansija i trezora BiH
3.	Ministarstvo odbrane BiH
4.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
5.	Granična policija BiH
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH

8.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	
II) Institucije u kojima je JIR uspostavljena u skladu s propisima iz oblasti IR, ali nije kadrovski u potpunosti popunjena		
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjena 1 od predviđene 2 pozicije)
10.	Ministarstvo pravde BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s brojem izvršilaca predviđenim novim Pravilnikom o un. org. koji je usklađen s propisima iz oblasti IR ⁴ . U toku je konkursna procedura popunjavanja pozicije rukovodioca JIR ⁵ .
14.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (popunjena pozicija internog revizora, ali nije rukovodioca JIR)
15.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	<u>Obrazloženje:</u> Nije kadrovski popunjena JIR u skladu s predviđenim brojem izvršilaca (Popunjena pozicija internog revizora. U toku je procedura popunjavanja pozicije rukovodioca JIR) ⁶ .
III) Institucije u kojima interna revizija nije uspostavljena u skladu s relevantnim propisima		
16.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija internog revizora prema važećem Pravilniku o un. org. koji nije usklađen s propisima iz oblasti IR. U toku su izmjene Pravilnika ⁷ .
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija internog revizora prema važećem Pravilniku o un. org. koji nije usklađen s propisima iz oblasti IR. U toku su izmjene Pravilnika ⁸ .
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija internog revizora ⁹ prema važećem Pravilniku o un. org. koji nije usklađen s propisima oblasti IR. U toku su izmjene Pravilnika.

Iz prethodne tabele vidimo da je zaključno s 31.12.2018. godine interna revizija u potpunosti uspostavljena, u skladu s važećim propisima, u osam institucija i to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu finansija i trezora BiH, Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Upravi za indirektno oporezivanje BiH.

⁴ Interna revizija MVP BiH je u ranijem periodu bila uspostavljena prema Pravilniku o un. org. koji nije bio usklađen s propisima iz oblasti IR. Vijeće ministara BiH usvojilo je, na 156. sjednici održanoj 05.11.2018. g, novi Pravilnik MVP BiH koji je usklađen s propisima iz oblasti IR i koji je u primjeni u MVP-u od 08.11.2018. godine.

⁵ U januaru 2019. godine odlukom ministra vanjskih poslova BiH imenovan je v.d. rukovodilac JIR do popune ovog radnog mjesta.

⁶ Novi Pravilnik o un. org. IDDEEA-e, koji je usklađen s propisima iz oblasti IR, usvojen od strane VM BiH, na 154. sjednici održanoj 11.09.2018. U skladu s novim Pravilnikom uspostavljena je u oktobru 2018. godine Jedinica interne revizije IDDEEA-e u kojoj su predviđena dva izvršioca, rukovodilac JIR i interni revizor.

⁷ U januaru 2019. godine pribavljeno mišljenje MFT BiH na Prijedlog pravilnika o un.org. DKPT BiH.

⁸ BHANSA je obavijestila CHJ, akt od 20.02.2019, da je u postupku izrade novog Pravilnika.

⁹ U novembru 2018. godine popunjena pozicija internog revizora u Ministarstvu sigurnosti BiH, u skladu s Pravilnikom o un. org. MS BiH koji nije usklađen s propisima iz oblasti interne revizije.

Sedam institucija uspostavilo je jedinicu interne revizije u skladu s važećim propisima, ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinice osobljem interne revizije, a to su: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Služba za zajedničke poslove institucija BiH i Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka. U izvještajnom periodu su dvije institucije okončale proceduru izmjene pravilnika: Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, te se očekuje da će u narednom periodu okončati i aktivnosti na kadrovskom popunjavanju jedinice interne revizije u skladu s relevantnim propisima i novim pravilnikom usvojenim od strane Vijeća ministara BiH.

Napominjemo da je Služba za zajedničke poslove institucija BiH jedina od institucija koje su u prethodnom periodu uspostavile jedinicu interne revizije u skladu s važećim propisima, a koja nema rukovodioca jedinice interne revizije, što onemogućava dosljedno poštivanje Zakona o internoj reviziji i Standarda interne revizije u toku vršenja funkcije interne revizije u ovoj jedinici.

Iz prethodne tabele uočava se, također, da su tri institucije uspostavile internu reviziju na osnovu važećeg pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti interne revizije: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH je u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja za izmjenu pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, a Ministarstvo sigurnosti BiH u fazi usvajanja pravilnika koji je u dijelu koji se odnosi na internu reviziju usklađen s relevantnim propisima. CHJ je obaviještena od strane Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA da su u postupku izrade Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u kojem je prepoznata nezavisnost i funkcionalnost interne revizije.

CHJ vodi registar jedinica interne revizije i registar rukovodilaca jedinica interne revizije i internih revizora. Na osnovu podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima interne revizije u 18 jedinica interne revizije institucija BiH, koliko ih je uspostavljeno na dan 31.12.2018. godine, zaposleno je ukupno 35 internih revizora.

U izvještajnom periodu broj jedinica interne revizije povećan je za jedan, s 17 jedinica, koliko ih je bilo evidentirano zaključno s 31.12.2017. godine, na 18 jedinica interne revizije zaključno s 31.12.2018. godine. Ovdje je potrebno naglasiti da je u ovom izvještajnom periodu, s uspostavljanjem JIR u Ministarstvu sigurnosti BiH, konačno uspostavljen predviđeni broj jedinica interne revizije u institucijama BiH. Međutim, potrebno je naglasiti i da, od predviđenog broja jedinica interne revizije (18), njih svega osam je u potpunosti i uspostavljeno i kadrovski popunjeno u skladu s relevantnim propisima, što je 44% od ukupnog broja uspostavljenih jedinica.

U skladu s povećanjem broja jedinica interne revizije, za jedan, došlo je i do manjeg povećanja broja internih revizora. Prema podacima iz registara koje vodi CHJ, broj internih revizora je sa 33, u 17 jedinica interne revizije, koliko ih je bilo u prethodnom izvještajnom periodu, povećan na 35 internih revizora u 18 jedinica interne revizije, koliko ih je u institucijama BiH bilo zaposleno na dan 31.12.2018. godine.

4.2. Nadležnost jedinica za internu reviziju

Nadležnost svake od 18 jedinica interne revizije institucija BiH definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

Od 18 uspostavljenih jedinica interne revizije institucija BiH, a koje su navedene u Tabeli 1, deset jedinica interne revizije vrši funkciju interne revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice interne revizije u: Ministarstvu odbrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za indirektno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj

agenciji BiH, Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Preostalih osam jedinica interne revizije, u skladu s usvojenim decentraliziranim modelom uspostavljanja i organiziranja sistema interne revizije u institucijama BiH, funkciju interne revizije vrše za više institucija u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

U skladu s tim, *Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama, Centralnoj izbornoj komisiji BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Jedinica interne revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da vrši funkciju interne revizije. U izvještajnom periodu ova jedinica je, u skladu sa usvojenim planovima, vršila reviziju u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu ličnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavkama, Centralnoj izbornoj komisiji BiH i Instituciji ombudsmana za ljudska prava. Podaci o obavljenim revizijama prikazani su u tabelama br. 2, 3 i 4.

Centralna jedinica za internu reviziju Ministarstva finansija i trezora BiH vrši funkciju interne revizije u: Ministarstvu finansija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabavke BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH, Direkciji za evropske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo i Centralnoj harmonizacijskoj jedinici MFT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s Centralnom jedinicom za internu reviziju MFT BiH.

U izvještajnom periodu ova jedinica interne revizije vršila je, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, internu reviziju u Ministarstvu finansija i trezora BiH, Arhivu BiH, Agenciji za statistiku BiH, Agenciji za javne nabavke BiH i Agenciji za osiguranje BiH. Detalji o obavljenim internim revizijama prikazani su u tabelarnim pregledima (tabela br. 2, 3. i 4).

Jedinica interne revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji za civilnu avijaciju BiH, Regulatornoj agenciji za komunikacije i Regulatornom odboru željeznica BiH.

Jedinica interne revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom periodu ova jedinica obavljala je internu reviziju u sljedećim institucijama iz svoje nadležnosti: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski saobraćaj BiH, Direkciji za civilnu avijaciju BiH i Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH.

Jedinica interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH.

Jedinica interne revizije pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom periodu ova jedinica obavljala je internu reviziju, u skladu sa usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH, što je detaljno prikazano u tabelama br. 2, 3 i 4.

Jedinica interne revizije Ministarstva pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu pravde BiH, Pravobranilaštvu BiH, Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH, Sudu BiH, Tužilaštvu BiH, Ustavnom sudu BiH, Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH i Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH¹⁰.

Ova Jedinica interne revizije potpisala je Povelju interne revizije u matičnoj instituciji, Ministarstvu pravde BiH, te Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s Pravobranilaštvom BiH, Visokim sudskim i tužilačkim vijećem BiH i Jedinicom za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH¹¹.

Ustavni sud, Sud BiH i Tužilaštvo BiH nisu prihvatili zahtjev za potpisivanje Sporazuma i Povelje interne revizije s ovom jedinicom interne revizije.

U izvještajnom periodu ova jedinica obavljala je internu reviziju, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima, u Ministarstvu pravde BiH, Pravobranilaštvu BiH, Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH i Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, što je detaljno prikazano u tabelarnim pregledima (tabela br. 2, 3. i 4).

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacionu i nuklearnu sigurnost BiH, Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u BiH - BHMACH.

Jedinica interne revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge interne revizije.

U izvještajnom periodu ova Jedinica interne revizije vršila je, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, internu reviziju u tri institucije: Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, Agenciji za antidoping kontrolu BiH i Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH¹². Detalji o izvršenim revizijama prikazani su u tabelama br. 2, 3 i 4.

Jedinica interne revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za sigurnost hrane BiH, Agenciji za nadzor nad tržištem BiH, Agenciji za promociju stranih investicija u BiH, Institutu za akreditiranje BiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, Institutu za metrologiju BiH, Institutu za standardizaciju BiH, Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača BiH, Uredu za veterinarstvo BiH, Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju, Komisiji za koncesije BiH, Konkurencijskom vijeću BiH, Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, Vijeću za državnu pomoć BiH i Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju.

Jedinica interne revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potpisala je Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge interne revizije.

U izvještajnom periodu ova jedinica vršila je reviziju, u skladu s usvojenim strateškim i godišnjim planovima Jedinice, u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za promociju

¹⁰ U narednom periodu očekuje se da će biti okončane aktivnosti na uspostavi Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH za koji će uslugu interne revizije vršiti JIR MP.

¹¹ Sa Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH bit će potpisani Sporazum i Povelja IR kada se steknu uslovi.

¹² U Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja je u 2018. godini započeta revizija, a ista je okončana u februaru 2019. godine.

stranih investicija BiH, Konkurencijskom vijeću BiH i Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH, što je detaljno prikazano u tabelama br. 2, 3 i 4.

Jedinica interne revizije Ministarstva sigurnosti BiH nadležna je za vršenje funkcije interne revizije u: Ministarstvu sigurnosti BiH, Agenciji za policijsku podršku, Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agenciji za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova i Službi za poslove sa strancima BiH.

Jedinica interne revizije Ministarstva sigurnosti BiH uspostavljena je u novembru 2018. godine i u toku izvještajnog perioda potpisala je Povelju interne revizije u Ministarstvu sigurnosti BiH, dok je s ostalim institucijama iz nadležnosti ove jedinice u postupku zaključivanje Sporazuma i Povelje.

Svaka od 18 jedinica interne revizije u institucijama BiH imala je obavezu, u skladu s čl. 15. i 19. Zakona o internoj reviziji institucija BiH, dostaviti godišnji izvještaj koji je osnova za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije u institucijama BiH.

Na osnovu podataka dostavljenih u godišnjim izvještajima jedinica interne revizije, 17¹³ jedinica interne revizije je u izvještajnom periodu vršilo internu reviziju u 39 institucija BiH. Detalji o izvršenim revizijama u ovih 39 institucija dati su u tabelama br. 2, 3 i 4.

4.3. Izvještaji jedinica interne revizije institucija BiH

Jedinice interne revizije su, u skladu sa zakonskim obavezama, sačinile strateške (trogodišnje) planove i na osnovu njih, u skladu s procjenom rizika, i odgovarajuće godišnje planove jedinica interne revizije¹⁴. Također, za izvještajni period su sve jedinice interne revizije, izuzimajući JIR MFT BiH¹⁵, koje vrše funkciju interne revizije u više institucija, sačinile i konsolidirane strateške i godišnje planove rada jedinica koji omogućavaju adekvatno planiranje revizorskih angažmana, kao i praćenje provođenja planiranih aktivnosti u institucijama iz nadležnosti ovih jedinica.

Jedinice interne revizije su pripremile i donijele odgovarajuće povelje interne revizije.

U svojim godišnjim izvještajima jedinice interne revizije navele su da su se interni revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa internih revizora, Povelje interne revizije, Priručnika za internu reviziju i Standarda interne revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa koji uređuju oblast interne revizije u institucijama BiH. Također, u svojim godišnjim izvještajima jedinice interne revizije navele su i da su izvještaji interne revizije rađeni u skladu s metodologijom definiranom u Priručniku za internu reviziju i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane CHJ.

U narednoj tabeli dat je pregled jedinica interne revizije i institucija u kojima je u izvještajnom periodu vršena interna revizija, s podacima o potpisanim poveljama interne revizije¹⁶ i planovima interne revizije, kao i planiranim i realiziranim internim revizijama po vrstama.

Tabela 2.

¹³ Nije uključena JIR MS BiH koja je uspostavljena u novembru 2018. godine

¹⁴ Izuzimajući JIR MS BiH koja je uspostavljena u novembru 2018. godine.

¹⁵ U GI JIR MFT BiH navedeno je obrazloženje da, zbog planiranog provođenja redovnih revizija u samo jednoj instituciji, nisu smatrali potrebnim sačiniti konsolidirane planove.

¹⁶ Podaci o svim institucijama koje su potpisale povelju IR, kao i institucija koje nisu potpisale povelju, navedeni su u tački 4.2. ovog izvještaja, dok su u Tabeli 2. navedeni podaci samo za institucije u kojima je vršena revizija u 2018. godini.

R. br.	JIR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ IR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	Podaci navedeni 1.1-1.6.			8	8+1²⁰	6	3	1	100%
1.1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	2 ²¹	3 ²²	2	1	1	100%
1.2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.3.	Agencija za zaštitu ličnih podataka BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama u BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
1.5.	Centralna izborna komisija BiH	DA ²³	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
1.6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
2.	Centralna jedinica za internu reviziju MFT BiH-(CJIR)	Podaci navedeni 2.1-2.5.			3	3+4²⁴	7	-	-	100%
2.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH	DA	DA	DA	3	3	3	-	-	100%
2.2.	Arhiv BiH	DA	DA	DA	-	1 ²⁵	1	-	-	-
2.3.	Agencija za statistiku BiH	DA	DA	DA	-	1 ²⁶	1	-	-	-
2.4.	Agencija za javne nabavke BiH	DA	DA	DA	-	1 ²⁷	1	-	-	-
2.5.	Agencija za osiguranje u BiH	DA	DA	DA	-	1 ²⁸	1	-	-	-

¹⁷ Pod redovnim revizijama podrazumijeva se pružanje usluga interne revizije s izražavanjem nezavisnog uvjerenja, što uključuje objektivan pregled i ocjenu dokaza radi osiguravanja mišljenja o predmetu revizije, a koje su planirane strateškim i godišnjim planovima interne revizije odobrenim od strane rukovodioca institucije.

¹⁸ Naknadne revizije se provode, u skladu s relevantnim propisima i odobrenim planovima IR, u određenom periodu nakon izvršene redovne revizije u svrhu utvrđivanja da li su realizirane preporuke date u izvještajima IR.

¹⁹ Revizije pokrenute na zahtjev rukovodioca institucija.

²⁰ Izvršena je 1 redovna revizija u PS BiH prenesena iz 2017. godine.

²¹ Pored 1 redovne i 1 naknadne revizije, Godišnjim planom predviđena je i 1 *ad hoc* revizija i ista je i realizirana.

²² Izvršena je 1 redovna revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²³ Nije potpisana nova Povelja IR, usklađena s Poveljom objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 30/18, te je i dalje na snazi ranije potpisana Povelja IR, usklađena s Poveljom objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 82/11.

²⁴ JIR MFT je provela 3 revizije iz GP za 2018. i 4 revizije prenesene iz 2017. godine.

²⁵ Izvršena je 1 redovna revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁶ Izvršena je 1 redovna revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁷ Izvršena je 1 redovna revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁸ Izvršena je 1 redovna revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

Tabela 2.

R. br.	JIR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ IR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
3.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	DA	DA	16	16	7	9	-	100%
4.	JIR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	Podaci navedeni 4.1-4.4.			10	10	6	4	1	100%
4.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	5 ²⁹	5	2	3	1	100%
4.2.	Agencija za poštanski promet BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
4.3.	Direkcija za civilnu avijaciju BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
4.4.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%
5.	JIR Granične policije BiH	DA	DA	DA	6 ³⁰	6	3	3	1	100%
6.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu - SIPA	DA	DA	DA	5	5	2	3	-	100%
7.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	5	5	3	2	-	100%
8.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	8	8	4 ³¹	4	-	100%
9.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Podaci navedeni 9.1-9.3.			7	6	3	3	-	85,7%
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
9.2.	Fond za povratak BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
9.3.	Institut za nestale osobe BiH	DA	DA	DA	2	1	1	- ³²	-	50%
10.	JIR Ministarstva pravde BiH	Podaci navedeni 10.1-10.4.			8	7	4	3	-	87,5%
10.1.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	4	3	1	2	-	75%
10.2.	Pravobranilaštvo BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
10.3.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
10.4.	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%

²⁹ Pored 2 redovne i 3 naknadne revizije, Godišnjim planom predviđena je i 1 *ad hoc* revizija u MKP i ista je i realizirana.

³⁰ Pored 3 redovne i 3 naknadne revizije, Godišnjim planom IR predviđena je i 1 *ad hoc* revizija i ista je i realizirana

³¹ U ovaj broj uključena je i jedna revizija pružanja savjetodavnih usluga, planirana SP i GP.

³² U 2018. g. započeta je naknadna revizija, ali nije okončana.

Tabela 2.

R. br.	JIR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ IR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
	<i>drugih mjera BiH</i>									
11.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	Podaci navedeni 11.1-11.3.			7	5	3	2	-	78,5%
11.1.	<i>Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika</i>	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.2.	<i>Agencija za antidoping kontrolu BiH</i>	DA	DA	DA	4	3	2	1	-	75%
11.3.	<i>Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH</i>	DA	DA	DA	1	* ³³	*	-	-	50%
12.	JIR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Podaci navedeni 12.1-12.4.			5	5	5	-	-	100%
12.1.	<i>Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH</i>	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%
12.2.	<i>Agencija za unapređenje stranih investicija BiH</i>	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
12.3.	<i>Konkurencijsko vijeće BiH</i>	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
12.4.	<i>Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH</i>	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
13.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	13	13	12	1	-	100%
14.	JIR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	7 ³⁴	7	3	4	1	100%
15.	JIR Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	6	5	2 ³⁵	3	1	83,3% ³⁶
16.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%
17.	IR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	6	3	1	2	-	50%
18.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH	DA	Interna revizija uspostavljena 01.11.2018.							
UKUPNO u 2018. godini							73	47	5	-

³³ U 2018. godini započeta je 1 redovna revizija, a ista je okončana u februaru 2019. godine.

³⁴ Pored 3 redovne i 4 naknadne revizije, Godišnjim planom IR predviđena je i 1 *ad hoc* revizija i ista je i realizirana.

³⁵ U izvještajnom periodu je, pored 2 realizirane redovne revizije u IDDEEA-i, započeta i treća, koliko ih je ukupno predviđeno Godišnjim planom IR.

³⁶ Ukupan procenat realizacije godišnjeg plana IR IDDEEA iznosi 85,7%, kada se u njega i uključi i provedena *ad hoc* revizija, pokrenuta po nalogu rukovodioca institucije.

Tabela 2.

R. br.	JIR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom periodu	Potpisana Povelja IR	Donesen Strateški plan IR	Donesen Godišnji plan IR (GP IR)	Planiran broj redovnih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP IR	Realiziran broj redovnih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovnih IR	Realiziran broj naknadnih IR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ IR	% izvršenja redovnih i naknadnih revizija iz GP IR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
							Realizirano ukupno 125 revizija			-
UKUPNO u 2017. godini							64	52	3	-
							Realizirano ukupno 119 revizija			-

Iz prethodne tabele uočava se da je u 2018. godini 17³⁷ jedinica interne revizije, koliko ih je ukupno vršilo internu reviziju u izvještajnom periodu, sačinilo ukupno 125 revizorskih izvještaja, od kojih je ukupno 78 izvještaja u kojima je dato stručno revizorsko mišljenje o revidiranim područjima (73 redovne revizije i 5 *ad hoc* revizija). Preostalih 47 izvještaja odnosi se na naknadne revizije u kojima je utvrđen stepen realizacije preporuka datih u ranijim izvještajima.

U svrhu praćenja učinka i efikasnosti jedinica interne revizije u ovoj tabeli navedeni su i podaci iz prethodnog godišnjeg konsolidiranog izvještaja koji je sačinila CHJ. Uočava se da je u 2017. godini 17 jedinica interne revizije, koliko ih je ukupno bilo uspostavljeno za navedenu godinu, sačinilo ukupno 119 izvještaja interne revizije, od kojih je 67 izvještaja koji se odnose na redovne revizije i *ad hoc* revizije, dok su provedene ukupno 52 naknadne revizije.

Podaci o broju provedenih revizija i datih preporuka pojedinačno za svaku jedinicu interne revizije dati su u tabeli 7, dok su podaci o prosječnom broju izvršenih revizija i datih preporuka po jedinici interne revizije i internom revizoru za prethodne dvije godine dati u obrazloženju tabelarnog pregleda br. 7.

CHJ vodi Registar Povelja interne revizije u kojem je evidentirano, zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 70 Povelja, što pokazuje da je 18 jedinica interne revizije potpisalo, u skladu s relevantnim propisima, sa 70 institucija BiH dokument kojim su rukovodioci ovih institucija upoznati s načinom rada interne revizije, zadacima i ovlaštenjima internih revizora.

Podaci po institucijama o broju sačinjenih izvještaja interne revizije i datih preporuka, te područjima revidiranja u izvještajnom periodu, zajedno s podacima o broju internih revizora u nadležnoj jedinici interne revizije dati su u sljedećem tabelarnom pregledu:

³⁷ Nije uključena JIR MS koja je uspostavljena u novembru 2018.

Tabela 3.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
1.1	Parlamentarna skupština BiH – JIR PS BiH	2	4 (2 redovne, 1 naknadna i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	20 preporuka	- Blagajničko poslovanje - Upravljanje službenim vozilima - Javne nabavke i praćenje izvršenja ugovora - Naknadna revizija
1.2	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BiH – JIR PS BiH		1 redovna revizija	4 preporuke	- Prevencija korupcije
1.3	Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH – JIR PS BiH		1 redovna revizija	7 preporuka	- Ugovorene i druge posebne usluge
1.4	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama – JIR PS BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	6 preporuka	- Planiranje i izvršenje budžeta - Naknadna revizija
1.5	Centralna izborna komisija BiH – JIR PS BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija
1.6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava – JIR PS BiH		1 redovna revizija	7 preporuka	- Javne nabavke
2.1.	Ministarstvo finansija i trezora BiH – CJIR MFT BiH	4 ³⁸	3 redovne revizije	15 preporuka	- Uspostavljanje IT podсистema - Upravljanje imovinom u vlasništvu institucija BiH - Nabavke – praćenje realizacije zaključenih ugovora
2.2.	Arhiv BiH – CJIR MFT BiH		1 redovna revizija	3 preporuke	- FUK - Provođenje mjera za unapređenje integriteta
2.3.	Agencija za statistiku BiH – CJIR MFT BiH		1 redovna revizija	2 preporuke	- FUK - Provođenje mjera za unapređenje integriteta
2.4.	Agencija za javne nabavke BiH – CJIR MFT BiH		1 redovna revizija	6 preporuka	- FUK - Provođenje mjera za unapređenje integriteta
2.5.	Agencija za osiguranje u BiH – CJIR MFT BiH		1 redovna revizija	3 preporuke	- FUK - Provođenje mjera za unapređenje integriteta
3.	Ministarstvo odbrane BiH – JIR MO BiH	4	16 (7 redovnih i 9 naknadnih revizija)	34 preporuke	- Planiranje budžetskih rashoda, - Prijem i izdavanje nafte i naft. deriv, - Blagajničko poslovanje, - Obračun plata i naknada, - Realizacija ugovora za održavanje vozila

³⁸ Tokom 2018. JIR MFT BiH nije bila u punom kapacitetu.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JIR	Broj osoba u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
					- Korištenje reprezentacije i poklona, - Rješavanje zahtjeva za izradu diplomatskih i službenih pasoša, viza i drugih dokum. - Naknadne revizije
4.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JIR MKP BiH	2	6 (2 redovne, 3 naknadne i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	24 preporuke	- Javne nabavke, - Obračun i isplata plata i naknada, - Izrada planersko-studijske dokumentacije za Jadransko-jonsku autocestu na dijelu kroz BiH - Naknadne revizije
4.2.	Agencija za poštanski promet BiH – JIR MKP BiH		1 redovna revizija	4	- Javne nabavke
4.3.	Direkcija za civilnu avijaciju BiH – JIR MKP BiH		1 redovna revizija	7	- Javne nabavke
4.4.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH - JIR MKP BiH		3 (2 redovne i 1 naknadna)	19	- Javne nabavke, - Obračun i isplata plata i naknada, - Naknadna revizija
5.	Granična policija BiH – JIR GP BiH	2	7 (3 redovne, 3 naknadne i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	21 preporuka	- Naknada za prevoz na posao i prevoz s posla, - Nadzor državne granice, - Javne nabavke, - Naknada za odvojeni život i troškove smještaja i - Naknadna revizija
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – JIR SIPA BiH	2	5 (2 redovne i 3 naknadne revizije)	8 preporuka	- Ugovorene i druge usluge - Blagajničko poslovanje - Naknadne revizije
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH – JIR OSA BiH	2	5 (3 redovne i 2 naknadna)	10 preporuka	- Osnovna sredstva - Blagajničko poslovanje - Ugovorene i druge usluge - Naknadna revizija
8.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH - JIR UIO BiH	4	8 (4 redovne i 4 naknadne revizije)	44 preporuke	- Upravljanje dugovanjima po osnovu indirektnih poreza - Postupak prinudne naplate - Planiranje i izvršenje budžeta - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK-a u UIO i - Naknadne revizije
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – JIR MLJP BiH	1	3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	3 preporuke	- Grantovi nevladinim organizacijama uključenim u zaštitu žrtava trgovine ljudima - Naknadne revizije
9.2.	Fond za povratak BiH – JIR MLJP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizije)	1 preporuka	- Planiranje i izvršenje budžeta - Naknadna revizija
9.3.	Institut za nestale osobe BiH – JIR MLJP		1 redovna	8 preporuka	- Planiranje i izvršenje budžeta

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj osoba – bja IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
	BIH		revizija		
10.1.	Ministarstvo pravde BiH – JIR MP BiH	2 ³⁹	3 (1 redovna i 2 naknadne r.)	6 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima i - Naknadne revizije
10.2.	Pravobranilaštvo BiH – JIR MP BiH		1 redovna revizija	9 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
10.3.	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH – JIR MP BiH		1 redovna revizija	10 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
10.4.	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH – JIR MP BiH		2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	2 preporuke	- Upravljanje ljudskim resursima i - Naknadna revizija
11.1.	Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika – JIR MCP BiH	2	2 (1 redovna i 1 naknadna revizija)	10 preporuka	- Plate i naknade plata - Naknadna revizija
11.2.	Agencija za antidoping kontrolu BiH – JIR MCP BiH		3 (2 redovne i 1 naknadna revizija)	14 preporuka	- Plate i naknade plata - Javne nabavke i - Naknadna revizija
11.3.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH – JIR MCP BiH		*	(započeta 1 redovna revizija)	-
12.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH – JIR MVTEO BiH	2	2 redovne revizije	17 preporuka	- Planiranje i izvršenje budžeta - Plate i naknade plata
12.2.	Agencija za unapređenje stranih investicija BiH – JIR MVTEO BiH		1 redovna revizija	10 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
12.3.	Konkurencijsko vijeće BiH – JIR MVTEO BiH		1 redovna revizija	8 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
12.4.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi ruralnom razvoju BiH – JIR MVTEO BiH		1 redovna revizija	10 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima

³⁹ JIR MP nije bila u punom kapacitetu tokom 2018.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja interne revizije	Broj datih preporuka IR	Teme obuhvaćene izvještajima interne revizije
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JIR MVP BiH	1	13 (12 redovnih i 1 naknadna)	63 preporuke	- Ugovorene usluge, - Međunarodna pravna pomoć u krivičnim i građanskim stvarima, - Putni troškovi, - Zaključivanje i čuvanje međunarodnih ugovora, - Bilateralni sporazumi, - Ispunjavanje obaveza MVP-a i DKP-a iz SSP, - Revizije diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u Amanu, Atini, Londonu, Briselu, Zagrebu i Dohi, - Naknadna revizija
14.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH – JIR SZP BiH	1	8 (3 redovne, 4 naknadne i 1 <i>ad hoc</i>)	17 preporuka	- Radni odnosi - Unutrašnje osiguranje – protuprovalna zaštita - Vlastiti prihodi - Iskorištenost ljudskih resursa - Naknadne revizije
15.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JIR IDDEEA	1	6 (2 redovne, 1 <i>ad hoc</i> i 3 naknadne revizije)	13 preporuka	- Javne nabavke, - Održavanje opreme, - Evidentiranje i refundacija prihoda, - Naknadne revizije
16.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JIR DKPT BiH	1	3 (2 redovne i 1 naknadna)	10 preporuka	- Popis i otpis imovine i obaveza - Javne nabavke - Naknadna revizija
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - JIR BHANSA	1	3 (1 redovna i 2 naknadne revizije)	-	- Ostvarivanje prava na naknadu za smještaj i odvojeni život - Naknadne revizije
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH - JIR MS BiH	1	Interna revizija uspostavljena u novembru 2018 - u izvještajnom periodu nisu vršene revizije		
UKUPNO u 2018.		35	125*	455	-
UKUPNO u 2017.		33	119**	386	-
Napomena:					
*Zbir od 125 internih revizija čine 73 redovne, 47 naknadnih i 5 <i>ad hoc</i> internih revizija					
**Zbir od 119 internih revizija sadrži 64 redovne, 52 naknadne revizije i 3 <i>ad hoc</i> interne revizije					

U 125 izvještaja interne revizije sačinjenih u toku 2018. godine, od kojih je ukupno 78 redovnih i *ad hoc* revizija, dato je 455 preporuka od strane 17 jedinica interne revizije u institucijama BiH.

Generalno, najveći broj preporuka koje su interni revizori u svojim izvještajima u 2018. godini dali odnosi se na preporuke vezane za:

- unapređenje sistema u oblasti javnih nabavki,
- unapređenje sistema upravljanja ljudskim resursima,
- unapređenje sistema obračuna plata i naknada plata i

- unapređenje u oblasti planiranja i izvršenja budžeta.

Stepen realizacije preporuka datih u izvještajima interne revizije u 2017. godini po institucijama prikazan je u narednoj tabeli, dok će stepen realizacije preporuka datih u 2018. godini biti poznat, nakon isteka roka za njihovu realizaciju, u Godišnjem konsolidiranom izvještaju interne revizije za 2019. godinu.

Tabela 4.

R. br.	Naziv Institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH (JIR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	20	2	10%	5	25%	10	3	-
2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JIR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	4	-	-	-	-	4	-	-
3.	Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH (JIR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	7	-	-	-	-	7	-	-
4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavkama (JIR PS BiH)	2017.	6	3	50%	1	16,7%	2	-	-
		2018.	6	-	-	-	-	6	-	-
5.	Centralna izborna komisija BiH (JIR PS BiH)	2017.	6	3	50%	-	-	3	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava (JIR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	7	-	-	-	-	7	-	-
7.	Ministarstvo finansija i trezora BiH (JIR MFT BiH)	2017.	7+6 ⁴⁰	-	-	6*	46,2%	7	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2018.	15	-	-	-	-	15	-	-
8.	Arhiv BiH (JIR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	3	-	-	-	-	3	-	-
9.	Agencija za statistiku BiH (JIR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	2	-	-	-	-	2	-	-
10	Agencija za javne nabavke BiH (JIR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	6	1	16,7%	-	-	5	-	-

⁴⁰ Šest preporuka dato u reviziji provedenoj u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT i ADS.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
11	Agencija za osiguranje u BiH (JIR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	3	1	33,3%	-	-	2	-	-
12	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JIR MFT BiH)	2017.	5	2	40%	-	-	-	3	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari (JIR MFT BiH)	2017.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
14	Agencija za državnu službu BiH (JIR MFT BiH)	2017.	6 ⁴¹	-	-	6*	100%	-	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH (JIR MFT BiH)	2017.	9 ⁴²	3	33,3%	6*	66,7%	-	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Ministarstvo odbrane BiH (JIR MO BiH)	2017.	46	10	21,7%	24	52,2%	2	10	-
		2018.	34	1	3%	-	-	33	-	-
17	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (JIR MKP BiH)	2017.	4	-	-	4	100%	-	-	-
		2018.	24	9	37,5%	2	8,3%	13	-	-
18	Agencija za poštanski promet BiH (JIR MKP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	4	-	-	-	-	4	-	-
19	Direkcija za civilnu avijaciju BiH (JIR MKP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	7	-	-	-	-	7	-	-
20	Regulatorna agencija za komunikacije BiH (JIR MKP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	19	18	94,7%	-	-	-	1	-
21	Granična policija BiH (JIR GP BiH)	2017.	59	19	32,2%	17	28,8%	13	10	-
		2018.	21	7	33,3%	3	14,3%	6	5	-
22	Državna agencija za istrage i zaštitu – (JIR SIPA BiH)	2017.	29	13	44,8%	3	10,3%	10	3	-
		2018.	8	-	-	-	-	8	-	-
23	Obavještajno-sigurnosna agencija (JIR OSA BiH)	2017.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2018.	10	10	100%	-	-	-	-	-
24	Uprava za indirektno oporezivanje BiH (JIR UIO BiH)	2017.	37	32	86,5%	1*	2,7%	-	4	*Preporuka nije realizirana jer nisu stvoreni uslovi za real.
		2018.	44	-	-	-	-	44	-	-

⁴¹ Preporuke su date u reviziji provedenoj u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT i ADS.

⁴² Šest preporuka je dato u reviziji provedenoj u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT i ADS.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
25	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JIR MLJP BiH)	2017.	13	7	53,8%	2	15,4%	-	4	-
		2018.	3	-	-	-	-	3	-	-
26	Fond za povratak BiH (JIR MLJP BiH)	2017.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2018.	1	-	-	-	-	1	-	-
27	Institut za nestale osobe BiH (JIR MLJP BiH)	2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
		2018.	8	-	-	-	-	8	-	-
28	Ministarstvo pravde BiH (JIR MP BiH)	2017.	11	-	-	11	100%	-	-	-
		2018.	6	-	-	-	-	6	-	-
29	Pravobranilaštvo BiH (JIR MP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	9	-	-	-	-	9	-	-
30	Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (JIR MP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	-	-	-	-	10	-	-
31	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH (JIR MP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	2	2	100%	-	-	-	-	-
32	Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu sigurnost BiH – JIR MCP BiH	2017.	7	4	57,1%	-	-	1	2	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH – JIR MCP BiH	2017.	5	3	60%	-	-	1	1	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
34	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta - JIR MCP	2017.	3	2	66,7%	-	-	1	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
35	Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika - JIR MCP BiH	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	7	70%	1	10%	1	1	-
36	Agencija za antidoping kontrolu BiH - JIR MCP BiH	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	14	7	50%	-	-	7	-	-
37	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH – JIR MCP BiH	2017.	3	2	66,7%	-	-	1	-	-
		2018.	U izvještajnom periodu započeta je 1 revizija, a ista je okončana u februaru 2019. godine							

R. br.	Naziv institucije (nadležna JIR)	Godina	Broj datih preporuka interne revizije	Broj realiziranih preporuka IR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka IR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka IR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelimično realizirane preporuke IR	Komentar
38	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (JIR MVTEO BiH)	2017.	13	4	31%	-	-	8	1	-
		2018.	17	-	-	-	-	17	-	-
39	Institut za standardizaciju BiH (JIR MVTEO BiH)	2017.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
40	Institut za metrologiju BiH (JIR MVTEO BiH)	2017.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
41	Agencija za unapređenje stranih investicija (JIR MVTEO BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	-	-	-	-	10	-	-
42	Konkurencijsko vijeće BiH (JIR MVTEO BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	8	-	-	-	-	8	-	-
43	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sistema plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH (JIR MVTEO BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	-	-	-	-	10	-	-
44	Ministarstvo vanjskih poslova BiH (JIR MVP BiH)	2017.	31	15	48,4%	3	9,7%	7	6	-
		2018.	63	30	47,6%	15	23,8	3	15	-
45	Služba za zajedničke poslove institucija BiH (JIR SZP BiH)	2017.	29	29	100%	-	-	-	-	-
		2018.	17	-	-	-	-	17	-	-
46	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (JIR IDDEEA BiH)	2017.	9	5	55,6%	1	11%	-	3	-
		2018.	13	4	30,8%	1	7,7%	7	1	-
47	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela (JIR DKPT BiH)	2017.	10	6	60%	3	30%	-	1	-
		2018.	10	1	10%	-	-	9	-	-
48	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (JIR BHANSA)	2017.	17	9	53%	-	-	8	-	-
		2018.	-*	-	-	-	-	-	-	*Nisu date preporuke u provedenoj reviziji
49	Ministarstvo sigurnosti BiH (JIR MB BiH)	2017.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH							
		2018.	uspostavljena u novembru 2018. godine							
UKUPNO u 2017. godini			386	191	49,5%	84	21,8%	63	48	-
UKUPNO u 2018. godini			455	100	-	27	-	302	26	-

U Tabeli 4. prikazani su podaci o ukupnom broju datih preporuka i stepenu njihove realizacije za svaku od institucija u kojoj je vršena interna revizija u protekle dvije godine.

S obzirom na to da za većinu preporuka datih u 2018. godini nije istekao rok za realizaciju, ne može se izračunati konačan procenat učešća realiziranih i nerealiziranih preporuka u ukupnom broju datih preporuka za ovu godinu. Stepenn njihove realizacije biće utvrđen u narednom periodu.

Na osnovu podataka iz prethodne tabele za 2017. godinu uočava se da je polovina ukupno datih preporuka realizirana (191 preporuka ili 49,5%), dok je djelimično realizirano 48 preporuka, a za 63 preporuke još nije istekao rok za realizaciju i za njih će u narednom periodu biti utvrđen stepenn realizacije.

Procenat nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (386) datih u 29 institucija BiH, u kojima je vršena interna revizija u 2017. godini, iznosi 21,8%.

Podaci iz prethodne tabele, na osnovu kojih se uočava da su 84 nerealizirane preporuke i 48 djelimično realizirane preporuke od ukupno datih u izvještajima interne revizije u 2017. godini, te da u pojedinim institucijama procenat nerealiziranih preporuka iznosi više od 50%, upućuju na potrebu unapređenja u ovoj oblasti. Unapređenje se može postići uspostavljanjem jače saradnje između jedinica interne revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanjem saradnje između jedinica interne revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH, s druge strane, uz konstantno unapređenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica interne revizije pruža.

Također, i rukovodstvo institucija treba biti zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke interne revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilnost internih revizora. Pisanje izvještaja i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha interne revizije, već se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unapređenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodatne vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovodilaca institucija i jedinica interne revizije.

4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sistema interne revizije institucija BiH

Na osnovu prethodno navedenih podataka može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH postignut napredak i da se funkcija i uloga interne revizije sve jasnije prepoznaje u institucijama BiH, kao dio ukupnog sistema internih finansijskih kontrola javnog sektora BiH (PIFC-a).

Funkcija interne revizije u institucijama BiH jasno je definirana i utemeljena Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usaglašenoj metodologiji rada za interne revizore, koja uključuje i standarde interne revizije.

Način organizacije jedinica interne revizije u institucijama BiH baziran je na decentraliziranom modelu koji je zasnovan na principima "3E" (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definiranim nadležnostima jedinica interne revizije u pogledu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom internih revizora u institucijama BiH, Poveljom interne revizije, Priručnikom za internu reviziju, Standardima interne revizije i Sporazumom o vršenju funkcije interne revizije definirana su u institucijama BiH osnovna načela i odnosi pružalaca usluga – internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije, s jedne, i korisnika usluga interne revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uslovi za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim općim i dodatnim uslovima za zapošljavanje internih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni interni revizori u institucijama BiH ispunjavaju uslove propisane Zakonom o internoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH.

Također, u sistemu interne revizije institucija BiH omogućeno je poštovanje principa "ista plata za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primaju istu osnovnu platu, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Zaključno s 31.12.2018. godine 15 jedinica interne revizije, od ukupno 18 uspostavljenih, uspostavljeno je u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH. To podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju s relevantnim propisima, a u vezi s opisom poslova interne revizije, kao i uslova za zapošljavanje internih revizora i rukovodilaca jedinica interne revizije.

Dvije institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH⁴³ i Ministarstvo sigurnosti BiH, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usklađivanju pravilnika o unutrašnjoj organizaciji.

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA je u januaru 2017. godine uspostavila internu reviziju prema pravilniku o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti interne revizije⁴⁴.

Funkciju interne revizije u sve tri navedene institucije, kao i u jedinicama interne revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Službe za zajedničke poslove institucija BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH i Agencije za identifikaciona dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH⁴⁵, obavlja po jedan interni revizor, što nije u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, niti sa zahtjevima Standarda interne revizije.

U Tabeli 5. dat je pregled poduzetih aktivnosti na uspostavljanju jedinica interne revizije od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti internu reviziju, kao i pregled kadrovske popunjenosti interne revizije u ovim institucijama.

Tabela 5.

R. br.	Naziv Institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do 31.12.2018.	% popunjenosti JIR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
2.	Ministarstvo finansija i trezora	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-

⁴³DKPT je u januaru 2019. godine pribavila mišljenje MFT BiH na Prijedlog pravilnika o un. org, koji je u dijelu koji se odnosi na IR usklađen s relevantnim propisima. U toku je priprema odgovora i postupanja po dobijenom mišljenju.

⁴⁴ CHJ je obaviještena od strane BHANSA-e da je u postupku izrada novog Pravilnika.

⁴⁵ U toku izrade GKI IR pokrenuta je procedura popunjavanja i pozicije rukovodioca JIR u IDDEEA-i.

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do 31.12.2018.	% popunjenosti JIR	Komentar
	BiH								
3.	Ministarstvo odbrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
4.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
5.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
8.	Uprava za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Nije popunjena pozicija internog revizora, iako su u budžetu osigurana sredstva za zapošljavanje internog revizora
10.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	*Nije popunjena pozicija internog revizora
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	Nije popunjena pozicija internog revizora
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	*Nije popunjena pozicija internog revizora
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	1*	33,3%	*Odlukom ministra imenovan v.d. rukovodilac JIR do popune ove pozicije
14.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Nije popunjena pozicija rukovodioca JIR, iako su u budžetu osigurana sredstva za zapošljavanje rukovodioca JIR
15.	Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Popunjena pozicija internog revizora, dok je u toku procedura popunjavanja pozicije rukovodioca JIR
16.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela	DA	DA	NE	NE	2*	1	50%	*Predviđen broj izvršilaca (Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja i

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen CHJ	Dobijena saglasnost CHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršilaca u JIR	Popunjeno osoblje u JIR do 31.12.2018.	% popunjenosti JIR	Komentar
									postupanja po istim radi dostavljanja VM BiH)
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	NE	NE	NE	NE	-	1*	-	*Popunjena pozicija internog revizora na osnovu važećeg Pravilnika koji nije usklađen s propisima iz oblasti IR ⁴⁶
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	DA	DA	NE*	NE	2**	1	50%	*Pravilnik u fazi usvajanja **Pravilnikom predviđen broj izvršilaca

Iz prethodne tabele vidimo da je, zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 15 od 18 institucija okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i uspostavilo internu reviziju u skladu s propisima iz oblasti interne revizije, dok ukupno osam institucija ima u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu interne revizije.

U narednom periodu, tokom 2019. godine očekuje se dalje operativno i funkcionalno jačanje interne revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz formalno-pravno donošenje neophodnih akata i pravilnika radi uspostavljanja interne revizije u svim institucijama u skladu s relevantnim propisima, te kadrovsko popunjavanje jedinica interne revizije koje nisu u potpunosti popunjene.

Uspostavljanje jedinica interne revizije u skladu s propisima iz oblasti interne revizije, što podrazumijeva usklađivanje opisa poslova i uslova za zapošljavanje osoblja interne revizije, te njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje neophodni su preduslovi za daljnji napredak u razvoju i unapređivanju ovog sistema.

Kadrovska nepopunjenost jedinica interne revizije višestruko utiče na stanje i funkcioniranje sistema interne revizije i to tako što, s jedne strane, smanjuje broj i obim izvršenih revizorskih angažmana, a s druge onemogućava dosljedno poštivanje Standarda interne revizije koji jasno definiraju način funkcioniranja interne revizije, te ujedno predstavljaju osnovu za ocjenu kvaliteta rada interne revizije. U svrhu procjene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti interne revizije i identificiranja mogućnosti za njeno unapređenje, Standardi interne revizije nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unapređenja kvaliteta interne revizije, koji između ostalog obuhvata i stalni nadzor učinka aktivnosti interne revizije od strane rukovodioca jedinice interne revizije⁴⁷, kao i eksterno ocjenjivanje od strane kvalificiranog, nezavisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koje se provodi barem jednom u pet godina. Eksterno ocjenjivanje interne revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama interne revizije koje su u potpunosti popunjene, tj. imaju rukovodioca jedinice interne revizije i jednog ili više internih revizora. Pored ovoga, u jedinicama interne revizije koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene teško je osigurati kvalitetno vršenje funkcije interne revizije, kako tokom strateškog i godišnjeg planiranja

⁴⁶BHANSA je obavezna, u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 69/17), uskladiti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju s relevantnim propisima.

⁴⁷ Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti interne revizije, interna ocjenjivanja uključuju, prema Standardima interne revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druga lica iz organizacije koja imaju dovoljno poznavanja prakse interne revizije.

revizorskih angažmana, tako i tokom njihovog provođenja, na način kako to Zakon o internoj reviziji u institucijama BiH predviđa.

4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica interne revizije institucija BiH

CHJ kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije institucija BiH vrši, koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta interne revizije u javnom sektoru⁴⁸, djelimično eksternu kontrolu kvaliteta poštovanja metodologije rada interne revizije i prati učinak jedinica za internu reviziju institucija BiH.

Napominjemo da eksterna kontrola kvaliteta koju provodi CHJ nije zamjena za propisane povremene eksterne ocjene koje trebaju provoditi kvalificirani nezavisni ocjenjivači izvan organizacije, kako je to definirano Zakonom o internoj reviziji institucija BiH i Standardima interne revizije. Kako je CHJ nezaobilazan dio sistema interne revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provođenje metodologije interne revizije, uvid u kvalitet rada jedinica interne revizije koji vrši CHJ ne može se smatrati u potpunosti nezavisnim ali se isti provodi radi davanja smjernica i preporuka za unapređenje rada jedinica interne revizije.

Jedinice interne revizije dostavljaju CHJ, kroz svoje godišnje izvještaje, podatke o načinu organizacije interne revizije, opisu poslova i uslova za zapošljavanje u jedinicama interne revizije, zajedno s izvodom iz Pravidnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, potpisanim poveljama interne revizije i sporazumima o vršenju funkcije interne revizije i drugim relevantnim podacima. Na osnovu ovih podataka, CHJ prati usklađenost postojeće organizacije interne revizije, uključujući njena ovlaštenja, odgovornosti, način odobravanja planova i izvještavanja, s relevantnim propisima interne revizije koji reguliraju ovu oblast u institucijama BiH, a time i da li je osigurana funkcionalna nezavisnost interne revizije.

Također, u godišnjim izvještajima jedinice interne revizije dostavljaju i svoje planove rada odobrene od rukovodioca institucije, kao i informacije o svim izvršenim internim revizijama, te informacije o poštovanju propisa tokom obavljanja revizije. Kroz analizu ovih podataka CHJ u određenoj mjeri stiče uvid u način rada i vršenja funkcije interne revizije i njenoj usklađenosti s propisanom metodologijom, Standardima interne revizije, Etičkim kodeksom i ostalim propisima iz oblasti interne revizije, te o učinku i kvalitetu vršenja interne revizije.

Na osnovu izvještaja o obavljenoj kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) internih revizora u jedinicama interne revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica interne revizije za priznavanje obuka kao KPE, CHJ prati ispunjavanje obaveze od strane internih revizora u pogledu usavršavanja i unapređenja znanja i vještina iz područja i oblasti definiranih propisima iz oblasti KPE. Ovim propisima definirani su načini ispunjavanja obaveze kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH kako bi kroz održavanje nivoa stručnosti i njihov daljnji profesionalni razvoj bio unaprijeđen kvalitet usluga koje pružaju.

U narednom tabelarnom pregledu dati su podaci o poštovanju i pridržavanju propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i Standarda interne revizije tokom vršenja interne revizije od strane internih revizora u jedinicama interne revizije institucija BiH. Također, dati su i podaci o provođenju interne i eksterne ocjene kvaliteta i o saradnji jedinica interne revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

⁴⁸ Vodič je izdat u martu 2016. godine od strane Zajednice prakse za internu reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

Tabela 6.

R. br.	Naziv JIR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštovanje Standarda interne revizije	Poštovanje Etičkog kodeksa	Interna ocjena kvaliteta	Nadzor nad angažmanom IR	Eksterna ocjena kvaliteta	Saradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
2.	CJIR Ministarstva finansija i trezora	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
3.	JIR Ministarstva odbrane BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*RJIR provodi stalni nadzor učinka aktivnosti IR, bez periodičnog ocjenjivanja
4.	JIR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*RJIR provodi stalni nadzor angažmana IR
5.	JIR Granične policije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
6.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
7.	JIR Obavještajno-sigurnosne agencije	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	NE	DA	*Rukovodilac JIR priprema plan aktivnosti, rukovodi i stalno nadzire rad IR
8.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	DA	Djelimično*	DA	*U okviru Izvještaja MMF-a o pružanju tehničke pomoći, kao jedna od dobrih strana Uprave, navedena je efikasna funkcija interne revizije
9.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
10.	JIR Ministarstva pravde BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
11.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
12.	JIR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	Djelimično	DA	NE	DA	-
13.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Djelimično*	Djelimično*	Djelimično*	NE*	NE*	NE	DA	*Kadrovska nepopunjenost onemogućava dosljedno poštovanje propisa IR
14.	JIR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	Djelimično*	NE*	NE	DA	*Nije popunjena pozicija rukovodioca JIR koji, prema Standardima IR, osigurava nadzor nad angažmanom i vrši interno ocjenjivanje
15.	JIR Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i	DA	DA	DA	Djelimično*	NE*	NE	DA	*Popunjena samo pozicija internog revizora, što onemogućava potpuno

R. br.	Naziv JIR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštovanje Standarda interne revizije	Poštovanje Etičkog kodeksa	Interna ocjena kvaliteta	Nadzor nad angažmanom IR	Eksterna ocjena kvaliteta	Saradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
	razmjenu podataka								provođenje internog ocjenjivanja i nadzor nad angažmanom. Vršena je djelimično, kroz samoocjenjivanje.
16.	JIR Direkcije za koordinaciju poslojiskih tijela BiH	DA	DA	DA	NE*	NE*	NE	DA	*Nije popunjena pozicija rukovodioca JIR. Poslove IR obavlja samo 1 interni revizor
17.	JIR Agencije za pržanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	DA	DA*	NE	.. ⁴⁹	*Zaposlen je samo 1 interni revizor, te se nadzor provodi u mjeri u kojoj je to moguće
18.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH	Uspostavljena u novembru 2018. godine							

Iz prethodne tabele vidi se da su interni revizori u svim jedinicama interne revizije, osim Ministarstva vanjskih poslova BiH⁵⁰, u toku provođenja revizorskih angažmana poštovali i pridržavali se propisane metodologije rada, Standarda interne revizije i Etičkog kodeksa.

Međutim, kada je riječ o provođenju interne ocjene kvaliteta i stalnog nadzora nad revizorskim angažmanom koje, prema Standardima interne revizije i propisanoj metodologiji rada, vrši rukovodilac jedinice interne revizije, iz prethodne tabele se uočava da navedene procedure u pojedinim jedinicama nisu uopće ili su samo djelimično provedene. Naime, prema podacima dobijenim u godišnjim izvještajima, u jedinicama interne revizije koje su u potpunosti kadrovski popunjene vršena je u izvještajnom periodu u potpunosti ili djelimično interna ocjena kvaliteta i nadzor nad revizorskim angažmanom, u skladu s metodologijom utvrđenom u Priručniku za internu reviziju, dok je u jedinicama interne revizije koje imaju samo internog revizora ili samo rukovodioca jedinice interne revizije, onemogućeno dosljedno provođenje propisanih procedura.

Provođenje stalnog nadzora nad obavljanjem revizorskog angažmana i interno ocjenjivanje podrazumijevaju stalno praćenje aktivnosti i učinka interne revizije, kao i periodično samoocjenjivanje, kako bi se osigurala usklađenost s Etičkim kodeksom i Standardima interne revizije, a time osiguralo i ostvarenje ciljeva, zahtjevani kvalitet rada i unapređenje aktivnosti interne revizije. Provođenje navedenih aktivnosti procjene usaglašenosti i ostvarene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti interne revizije, kao i identificiranja mogućnosti za njeno unapređenje, podrazumijeva sačinjavanje programa osiguranja i unapređenja kvaliteta, koje prema Standardima vrši rukovodilac jedinice interne revizije. Evidencija o obavljenom nadzoru nad provođenjem revizorskih angažmana i izvršenom internom

⁴⁹ Prema Zakonu o BHANSA-i, reviziju vrši nezavisna agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan vršiti reviziju u BHANSA-i.

⁵⁰ Zbog neriješenog organizacijskog statusa interne revizije do donošenja novog Pravilnika o un.org, koji je usklađen s propisima iz oblasti IR (novembar 2018) i kadrovske nepopunjenosti, interna revizija u MVP nije bila u mogućnosti u potpunosti poštovati metodologiju rada, Standarde IR i Etički kodeks.

ocjenjivanju dokumentira se i čuva, a rezultati procjena saopćavaju se rukovodiocu institucije nakon što su iste okončane⁵¹.

Od 17⁵² jedinica interne revizije samo je Jedinica interne revizije Uprave za indirektno oporezivanje BiH dostavila CHJ izvještaj o obavljenom internom ocjenjivanju, koje je provedeno u skladu s uspostavljenim programom osiguranja i unapređenja kvaliteta aktivnosti interne revizije u ovoj jedinici. Ista jedinica interne revizije imala je djelimičnu eksternu ocjenu kvaliteta interne revizije. Naime, u Izvještaju o pružanju tehničke pomoći Međunarodnog monetarnog fonda, a na osnovu izvršene procjene sistema upravljanja procesom indirektnog oporezivanja u BiH ("TADAT Performance Assessment Report", maj 2018), navedena je, kao jedna od dobrih strana Uprave za indirektno oporezivanje BiH, efikasna funkcija interne revizije.

Napominjemo da eksterna ocjena kvaliteta, prema Standardima interne revizije, mora biti provedena od strane kvalifikovanog, nezavisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koji su izvan organizacije.

Ukupno 16⁵³ jedinica interne revizije institucija BiH, koje su vršile funkciju interne revizije u izvještajnom periodu, saradivalo je s revizorima Ureda za reviziju institucija BiH kako kroz razmjenu revizorske dokumentacije i revizorskih izvještaja, tako i kroz podršku provođenju datih preporuka za unapređenje sistema PIFC-a.

Na osnovu navedenih podataka posebno ističemo podatak da, u jedinicama interne revizije koje nisu kadrovski u potpunosti popunjene angažovanja internih revizora nisu nadzirana i usmjeravana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih, kako je to predviđeno relevantnim propisima.

Eksterno ocjenjivanje aktivnosti interne revizije se, prema Standardima interne revizije, provodi jednom u pet godina. U skladu s navedenim, CHJ planira u okviru IPA programa Evropske unije za Bosnu i Hercegovinu "Unapređenje javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini", za koji je planirano da se realizira u narednom dvogodišnjem periodu, poduzeti aktivnosti na donošenju propisa kojima će se unaprijediti i dodatno urediti i oblast eksterne kontrole kvaliteta interne revizije.

U Tabeli 7. dat je pregled jedinica interne revizije koje su u toku 2018. godine izvršile revizije u institucijama BiH (navedenim u tabelama br. 2, 3. i 4), zajedno s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i datih preporuka po jedinici interne revizije, ukupnom broju dana po JIR provedenim na vršenju revizija, kao i o područjima revidiranja.

⁵¹ Prema Standardima IR, rezultati eksternih i periodičnih internih procjena saopćavaju se nakon završetka istih, a rezultati stalnog nadzora bar jednom godišnje.

⁵² Nije uključena interna revizija Ministarstva sigurnosti jer je ista uspostavljena u novembru 2018.

⁵³ Nije uključena JIR MS BiH koja je uspostavljena u novembru 2018. g. i IR BHANSA-e u kojoj, prema Zakonu o BHANSA-i, reviziju vrši nezavisna agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan vršiti reviziju u BHANSA-i.

Tabela 7.

R. br.	Naziv JIR	Broj osoba IR u JIR	Broj konačnih izvještaja IR u 2018.g.	Broj datih preporuka IR u 2018.g.	Broj ostvarenih revizorskih dana ⁵⁴ JIR	Broj revizorskih dana JIR po izvještaju (kolona 6 / 4)	Područja revidiranja u 2018.g.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	JIR Parlamentarne skupštine BiH	2	10	44	335	33	- Blagajničko poslovanje - Upravljanje službenim vozilima - Prevencija korupcije - Ugovorene i druge posebne usluge - Planiranje i izvršenje budžeta - Javne nabavke i praćenje izvršenja ugovora - Naknadne revizije
2.	JIR Ministarstva finansija i trezora BiH	4 ⁵⁵	7	29	296 ⁵⁶	42	- Uspostavljanje IT podсистема - Upravljanje imovinom u vlasništvu institucija BiH - Nabavke – praćenje realizacije zaključenih ugovora - FUK – provođenje mjera za unapređenje integriteta
3.	JIR Ministarstva odbrane BiH	4	16	34	745	47	- Planiranje budžetskih rashoda, - Prijem i izdavanje nafte i naft. deriv, - Blagajničko poslovanje, - Obračun plata i naknada, - Realizacija ugovora za održavanje vozila - Korištenje reprezentacije i poklona, - Rješavanje zahtjeva za izradu diplomatskih i službenih pasoša, viza i drugih dokum. i - Naknadne revizije
4.	JIR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	2	11	54	443	40	- Javne nabavke, - Obračun i isplata plata i naknada, - Izrada planersko-studijske dokumentacije za Jadransko-jonsku autocestu na dijelu kroz BiH - Naknadna revizija
5.	JIR Granične policije BiH	2	7	21	370	53	- Naknada za prevoz na posao i prevoz s posla, - Nadzor državne granice, - Javne nabavke, - Naknada za odvojeni život i troškove smještaja i - Naknadna revizija
6.	JIR Državne agencije za istrage i zaštitu BiH	2	5	8	356 ⁵⁷	71	- Ugovorene i druge usluge - Blagajničko poslovanje - Naknadne revizije
7.	JIR Obavještajno-sigurnosne	2	5	10	400	80	- Osnovna sredstva - Blagajničko poslovanje - Ugovorene i druge usluge

⁵⁴ Podaci dobijeni iz godišnjih izvještaja jedinica interne revizije

⁵⁵ JIR MFT BiH nije bila u punom kapacitetu tokom 2018.

⁵⁶ JIR MFT BiH nije bila u punom kapacitetu tokom 2018.

⁵⁷ Ostvareni broj revizorskih dana manji je od planiranog zbog odsustva usljed bolovanja.

	agencije BiH						
8.	JIR Uprave za indirektno oporezivanje BiH	4	8	44	746 ⁵⁸	93	- Naknadne revizije - Upravljanje dugovanjima po osnovu indirektnih poreza - Postupak prinudne naplate - Planiranje i izvršenje budžeta - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK-a UIO - Naknadne revizije
9.	JIR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	6	12	205	34	- Grantovi nevladinim organizacijama uključenim u zaštitu žrtava trgovine ljudima - Planiranje i izvršenje budžeta - Naknadne revizije
10.	JIR Ministarstva pravde BiH	2 ⁵⁹	7	27	240 ⁶⁰	34	- Upravljanje ljudskim resursima - Naknadne revizije
11.	JIR Ministarstva civilnih poslova BiH	2	5	24	412	82	- Plate i naknade plata - Javne nabavke - Naknadne revizije
12.	JIR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	2	5	45	376 ⁶¹	75	- Planiranje i izvršenje budžeta - Plate i naknade plata - Upravljanje ljudskim resursima
13.	JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH	1	13	63	. ⁶²	-	- Ugovorene usluge, - Međunarodna pravna pomoć u krivičnim i građanskim stvarima, - Putni troškovi, - Zaključivanje i čuvanje međ. ugovora, - Bilateralni sporazumi, - Ispunjavanje obaveza MVP-a i DKP-a iz SSP, - Revizije diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u Amanu, Atini, Londonu, Briselu, Zagrebu i Dohi, - Naknadna revizija
14.	JIR Službe za zajedničke poslove BiH	1	8	17	203	25	- Radni odnosi - Unutrašnje obezbjeđenje – protuprovalna zaštita - Vlastiti prihodi - Iskorištenost ljudskih resursa i - Naknadne revizije
15.	JIR Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	1	6	13	202	34	- Javne nabavke - Održavanje opreme - Evidentiranje i refundacija prihoda - Naknadne revizije

⁵⁸ Ostvareni broj revizorskih dana manji je od planiranog zbog odsustva usljed bolovanja.

⁵⁹ JIR MP nije bila u punom kapacitetu tokom 2018.

⁶⁰ Broj ostvarenih revizorskih dana rukovodioca JIR MP BiH računat je od polovine novembra 2018. (od dana povratka s porodiljskog odsustva).

⁶¹ Broj ostvarenih revizorskih dana internog revizora JIR MVTEO BiH računat je od februara 2018, kada je primljen na poziciju internog revizora u ovoj JIR.

⁶² Zbog organizacijskog statusa interne revizije, do usvajanja novog Pravilnika o un.org. (novembar 2018), postojala je mogućnost angažmana internog revizora na poslovima koji nisu vezani za internu reviziju, te zbog toga nisu planirani revizorski dani u skladu s propisima.

16.	JIR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	1	3	10	208	69	- Popis i otpis imovine i obaveza - Javne nabavke - Naknadna revizija	
17.	JIR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi–BHANSA	1	3	-	102	34	Ostvarivanje prava na naknadu za smještaj i odvojen život Naknadne revizije	
18.	JIR Ministarstva sigurnosti BiH	1	Uspostavljena u novembru 2018. godine					
UKUPNO U 2018. godini		35	125*	455	5.639 ⁶³	45	*73 redovne, 47 naknadnih i 5 <i>ad hoc</i> revizija	
UKUPNO U 2017. godini		33	119**	386	5.115 ⁶⁴	43	**64 redovne, 52 naknadnih i 3 <i>ad hoc</i> revizije	

Na osnovu podataka iz prethodne tabele uočava se da je u 2018. godini, od strane 17 jedinica interne revizije izvršeno ukupno 125 revizija u kojima je dato 455 preporuka, što u odnosu na 2017. godinu, kada je 17 jedinica interne revizije sačinilo 119 izvještaja i dalo ukupno 386 preporuka, predstavlja manje povećanje broja prosječno izvršenih revizija po jedinici interne revizije. Sa 7 revizija po jedinici interne revizije, koliko su u prosjeku provele jedinice interne revizije u 2017. godini, došlo je do povećanja na 7,4 revizije po jedinici interne revizije u 2018. godini. Broj prosječno datih preporuka u jednoj reviziji ostao je nepromijenjen u protekle dvije godine, 5,8 preporuka⁶⁵.

U izvještajnom periodu, u 125 obavljenih internih revizija učestvovala su ukupno 32 interna revizora⁶⁶ iz čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po internom revizoru u 2018. godini 3,9. U poređenju s 2017. godinom, kada je obavljeno ukupno 119 internih revizija u kojima su učestvovala ukupno 33 interna revizora, što u prosjeku iznosi 3,6 revizija po internom revizoru, došlo je do manjeg povećanja broja provedenih internih revizija po internom revizoru za 8,3%.

U prethodnoj tabeli navedeni su i podaci o ukupno ostvarenom broju revizorskih dana za svaku od jedinica interne revizije u 2017. i 2018. godini. Ovaj broj predstavlja ukupan broj radnih dana koji je osoblje interne revizije u jedinici interne revizije provelo na vršenju revizija i provođenju ostalih aktivnosti interne revizije i on ne uključuje obaveznu edukaciju internih revizora, kao ni druge vrste odsustva s posla. U jedinicama interne revizije koje vrše funkciju interne revizije u više institucija, ovaj broj se odnosi na sve institucije iz njihove nadležnosti u kojima su vršile reviziju. Broj revizorskih dana jedinica interne revizije razlikuje se između jedinica, kako zbog razlike u broju osoblja interne revizije, tako i zbog broja dana provedenih na obavezanim edukacijama, te zbog razlike u odsustvu s posla internih revizora.

⁶³ Ukupan broj provedenih radnih dana na provođenju internih revizija i ostalih aktivnosti interne revizije za 16 jedinica interne revizije, prema podacima dostavljenim u izvještajima JIR, u kojima su navedena i obrazloženja odstupanja ostvarenih od planiranih revizorskih dana. U ovaj broj nisu uključeni podaci za JIR MS jer je ista uspostavljena u novembru 2018 i JIR MVP BiH, koja zbog mogućnosti angažovanja na poslovima izvan IR nije planirala/pratila izvršenje revizorskih dana.

⁶⁴ Ukupan broj provedenih radnih dana na vršenju internih revizija i ostalih aktivnosti interne revizija za ukupno 16 jedinica interne revizije, prema podacima dostavljenim u izvještajima JIR. JIR MVP BiH nije dostavila podatak o ostvarenom broju revizorskih dana zbog neusaglašenosti poslova Ureda za reviziju s propisima IR.

⁶⁵ Nisu uključene naknadne revizije u kojima se utvrđuje da li su provedene preporuke date u prethodnim revizijama.

⁶⁶ Nije uključen interni revizor u MS BiH koji je počeo raditi novembru 2018. godine, jedan interni revizor iz MP BiH i jedan iz MFT BiH usljed porodijskog odsustva.

Također, iz prethodne tabele vide se i podaci o prosječnom broju revizorskih dana jedinica po reviziji za 2017. i 2018. godinu. Ovaj broj također se razlikuje između jedinica, a isti, pored broja osoblja interne revizije i odsustva s posla internih revizora, zavisi i od broja ukupno izvršenih revizija. Na broj revizija koji u toku godinu realiziraju jedinice utiče više faktora: vrsta revizije (naknadne revizije traju kraće od redovnih ili *ad hoc* revizija), složenost područja revidiranja, obim revizije, stečeno iskustvo internih revizora, provođenje istih revizija u drugim institucijama (za JIR koje vrše internu reviziju u više institucija), potpunost pozicije rukovodioca JIR i internog revizora i dr. U jedinicama koje nemaju popunjenu poziciju rukovodioca jedinice interne revizije, a to su: Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Služba za zajedničke poslove institucija BiH, Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i Ministarstvo sigurnosti BiH, interni revizori obavljaju i poslove rukovodioca u vezi sa sačinjavanjem planova interne revizije i periodičnih izvještaja, dok u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH rukovodilac JIR obavlja i poslove internog revizora jer nije popunjena ova pozicija.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija internih revizora u institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) internih revizora predstavlja proces u kojem interni revizori u institucijama BiH održavaju nivo svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju i postupak kroz koji iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz daljnji profesionalni razvoj.

Zakon o internoj reviziji institucija BiH i Povelja interne revizije definiraju da je obaveza rukovodioca interne revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti interne revizije i da radi na osiguravanju potrebnih obuka internih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovodiocu institucije radi odobravanja i osiguravanja njegovog provođenja.

Obavezu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH definiraju sljedeći propisi:

- Standardi interne revizije i to:
 - Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje* propisuje da su interni revizori dužni unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.
 - Standard 1210 - *Stručnost* nalaže da interni revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti.
- Etički kodeks

Jedno od načela Etičkog kodeksa je kompetentnost internih revizora koja, između ostalog, definira da interni revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i iskustvo, te da su obavezni da kontinuirano unapređuju svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.
- Program obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH

Program definira obavezu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obavezu izvještavanja i evidencije o KPE internih revizora u jedinici interne revizije. CHJ je obavezna, u skladu s Programom, na osnovu izvještaja jedinica interne revizije voditi registar KPE internih revizora u institucijama BiH.
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvještavanja o KPE internih revizora u institucijama BiH

Odluka definira način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definirane Programom, minimalan broj bodova koji su interni revizori u institucijama BiH obavezni ostvariti na godišnjem nivou, kao i

način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni pružatelji usluga/izvođači obuka.

- Uputstvo o KPE internih revizora u institucijama BiH
Uputstvo definiira način prijavljivanja internih revizora na obuke iz KPE, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja evidencije o KPE internih revizora u jedinici interne revizije i izvještavanja CHJ o KPE internih revizora.

Navedenim propisima definirano je i da CHJ priprema i/ili organizira obuke u vezi s temama iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i da dostavlja internim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizira samostalno ili u saradnji s domaćim ili međunarodnim pružateljima usluga/izvođačima obuka. Na osnovu dostavljenih zahtjeva jedinica interne revizije CHJ daje, također u skladu s navedenim propisima, mišljenje o ispunjavanju uslova za bodovanje i prihvatljivost obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni izvođači obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH.

U izvještajnom periodu CHJ je, u skladu s propisima iz oblasti KPE, organizirala obuku za interne revizore u institucijama BiH o temama utvrđenim Programom obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, te dala ukupno 93 mišljenja o ispunjavanju uslova za bodovanje obuka koje organiziraju drugi izvođači obuka.

Koordinacioni odbor centralnih jedinica za harmonizaciju organizirao je u izvještajnom periodu obuku kojoj su pored internih revizora iz institucija Bosne i Hercegovine prisustvovali i interni revizori iz javnog sektora Republike Srpske i Federacije BiH.

Od ukupnog broja osoblja interne revizije u institucijama BiH (37⁶⁷), u izvještajnom periodu obaveza kontinuirane profesionalne edukacije odnosila se na 32 zaposlena⁶⁸. Ovu obavezu jedino nije u potpunosti ispunio rukovodilac JIR MVTEO BiH zbog odsustva usljed bolovanja.

Napominjemo da su interni revizori obavezni, u skladu sa Standardima interne revizije, Etičkim kodeksom i propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, unapređivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju, kako bi efektivno obavljali svoje profesionalne obaveze.

Ukoliko interni revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještine potrebnih za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti, može se dovesti u pitanje da li su angažiranja internih revizora obavljena stručno i da li doprinose unapređenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući preporuke i savjete u vezi s aktivnostima koje su predmet revidiranja.

4.7. Unapređenje sistema interne revizije

Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije za 2018. godinu dao je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira interne revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim internim revizijama u izvještajnom periodu. Efekti interne revizije koji su obuhvaćeni konsolidiranim izvještajem ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice interne revizije u smislu unapređenja poslovanja i funkcioniranja institucija BiH. Također, efekti interne revizije ogledaju se i u ostvarenom

⁶⁷ U ovaj broj su uključena i 2 zaposlena u Odsjeku za razvoj sistema interne revizije CHJ.

⁶⁸ Prema propisima iz oblasti KPE, novozaposleni interni revizori u godini u kojoj su počeli s radom kao IR, ne podliježu obavezi KPE, kao i interni revizori kojima je CHJ odobrila oslobođanje od obaveze KPE za određeni period. U 2018. godini ukupno 5 internih revizora nije bilo obavezno ispuniti obavezu KPE.

napretku u uspostavljanju i dogradnji sistema javne interne finansijske kontrole i interne revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje interna revizija pruža menadžmentu institucija.

Rezultati rada interne revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, ali i u realizaciji datih preporuka i unapređenju sistema finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju interne revizije, s druge strane. U narednom periodu očekuje se daljnji napredak u ovoj oblasti kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizorskih izvještaja i preporuka koje interni revizori daju, tako i kroz daljnje uspostavljanje i jačanje sistema interne revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH.

Od rukovodilaca jedinica interne revizije očekuje se da posebnu pažnju posvete unapređenju procesa planiranja, što podrazumijeva usmjeravanje aktivnosti interne revizije u područja u kojima se, na osnovu sveobuhvatne analize poslovanja i upravljanja rizicima, identificiraju slabosti internih kontrola, ali također i povećanje efikasnosti i učinka same revizije kroz porast broja planiranih i izvršenih revizija. Unapređenje procesa planiranja je preduslov za povećanje doprinosa interne revizije ostvarenju ciljeva institucije i boljoj usklađenosti poslovanja s propisima, što se može postići kroz bolju iskorištenost revizorskih resursa, porast broja revidiranih područja i datih preporuka za otklanjanje utvrđenih slabosti.

Dodatni efekti interne revizije umnogome će zavisi i od efikasnosti i efektivnosti kadrovske popunjavanja i organizacionog usklađivanja jedinica koje nisu u potpunosti ili popunjene ili uspostavljene s relevantnim propisima, ali isto tako i od spremnosti menadžmenta i internih revizora za daljnji napredak na razvoju funkcije interne revizije u institucijama BiH, ali i cjelokupnog koncepta PIFC-a.

Važan zadatak i izazov za CHJ i jedinice interne revizije u narednom periodu svakako će biti i rad na uvođenju i povećanju kontrole kvaliteta rada interne revizije u skladu sa zahtjevima Standarda interne revizije i primjerima najbolje prakse.

Iz svega iznesenog u ovom izvještaju, primjetno je da je u prethodnom periodu učinjen dodatni napredak u uspostavljanju i razvoju sistema interne revizije koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definiše sistem interne revizije i funkcionalnog uspostavljanja sistema interne revizije od strane CHJ, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije interne revizije u institucijama BiH, s druge strane.

Ipak, stepen napretka u ovoj oblasti od strane institucija BiH mogao bi i morao biti na znatno višem nivou čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sistema javne interne finansijske kontrole evropskim vrijednostima.

5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na internu reviziju

5.1. Osnove Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina

U decembru 2016. godine usvojena je Strategija razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za period 2016-2018 (Strategija). Strategija predstavlja opredjeljenje institucija BiH za daljnji razvoj sistema PIFC-a, interne revizije i internih finansijskih kontrola, koji treba rezultirati njihovom jačom integracijom u procese upravljanja u institucijama BiH. Pomenuta integracija trebala bi rezultirati vidljivim doprinosom ovih sistema u osiguranju odgovornosti rukovodilaca institucija,

te postizanju veće zakonitosti i pravilnosti u trošenju budžetskih sredstava i realizaciji ciljeva za koje su namijenjena. Polazeći od trenutnog stanja, uočenih slabosti i poteškoća, te preporuka Evropske komisije, Strategija određuje ciljeve i aktivnosti daljnjeg razvoja koji će javne interne finansijske kontrole približiti standardima i praksi Evropske unije.

Strategija predviđa fazni pristup razvoju sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH u razdoblju 2016 - 2018, u zavisnosti od stanja i potreba razvoja u budžetskom sistemu. U prvoj fazi naglasak se stavlja na jačanje kontrola zakonitosti i pravilnosti za što postoji evidentna potreba zbog još prisutnih nedostataka u planiranju i izvršavanju budžeta, računovodstvu, javnim nabavkama, što su ujedno i ključna područja za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH. U drugoj fazi naglasak se stavlja na stvaranje preduslova za razvoj upravljanja usmjerenog na ciljeve i rezultate. Navedeno uključuje razvoj srednjoročnog planiranja i povezivanja srednjoročnog planiranja s budžetskim ciklusom kroz razvoj programskog planiranja. Programi u funkciji povezivanja srednjoročnih ciljeva i budžetskih sredstava stvorit će podlogu ne samo za praćenje zakonitosti i pravilnosti, već i za ocjenu ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti u trošenju budžetskih sredstava.

U pogledu interne revizije, Strategija 2016 - 2018 definirala je da je razvoj interne revizije trebao biti usmjeren na realizaciju sljedećih ciljeva:

- a) Unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije,
- b) Jačanje kapaciteta interne revizije,
- c) Povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije.

Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom direktno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije BiH u Evropsku uniju. Kvalitetni sistemi internih kontrola ujedno su presudan faktor za ostvarivanje prava pristupa i korištenje predpristupnih fondova Evropske unije. Implementacija Strategije treba unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Evropske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost u trošenju javnih sredstava.

5.2. Realizacija Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018. godina

Akcioni plan je sastavni dio Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018 koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine, a isti sadrži ciljeve i mjere za njihovu realizaciju, period u kojem se očekuje realizacija, nosioce aktivnosti, indikatore uspješnosti i izvore finansiranja utvrđenih mjera i aktivnosti.

Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcionih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcionog plana izvodi se iz Akcionog plana Strategije i daje pregled aktivnosti koje će se provesti radi realizacije predviđenih mjera. U skladu s navedenom obavezom, CHJ je pripremila operativni godišnji akcioni plan za 2018. godinu u kojem su precizno definirane aktivnosti i period izvršenja u vezi s realizacijom utvrđenih ciljeva daljnjeg razvoja upravljanja javnim finansijama.

Strategijom je definirano i da će CHJ izvještavati Vijeće ministara BiH o realizaciji Strategije u okviru redovnog Godišnjeg konsolidiranog izvještaja o sistemu interne revizije u institucijama BiH i Konsolidiranog izvještaja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrole.

U izvještajnom periodu CHJ je u oblasti interne revizije, a u skladu s utvrđenim ciljevima u Strategiji i Akcionom planu, realizirala sljedeće:

a) Unapređenje regulative i metodologije rada interne revizije⁶⁹

U okviru ovog cilja, Akcionim planom definirane su sljedeće mjere: ažuriranje podzakonske regulative iz oblasti interne revizije, izmjene i dopune Priručnika za internu reviziju sa standardima interne revizije i izrada propisa za provjeru kvaliteta rada interne revizije.

CHJ je tokom 2018. godine donijela novu Povelju interne revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 30/18/) koja je usklađena sa Standardima interne revizije u institucijama BiH, objavljenim u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17. Također, u 2018. godini CHJ je utvrdila novi Okvirni tekst sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH, u skladu s novim Standardima interne revizije, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH" broj 38/18. U decembru 2018. godine CHJ je, u skladu s Okvirnim programom obuke i certifikacije internih revizora za javni sektor BiH Koordinacionog odbora CJH broj: KO-12/16 od 26.12.2016, donijela Izmjene i dopune programa obuke i certificiranja internih revizora u institucijama BiH, a koje su objavljene u "Službenom glasniku BiH", broj 89/18.

Tokom 2018. godine započete su aktivnosti na prikupljanju i analizi materijala za pripremu metodologije za vršenje revizije učinka. U toku 2018. godine formirana je i Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka, koju čine predstavnici CHJ, rukovodioci JIR i interni revizori iz šest jedinica interne revizije. Radna grupa je zajedno s ekspertima holandskog Ministarstva finansija, a na osnovu bilateralnog sporazuma o saradnji zaključenog između Ministarstva finansija Holandije i Ministarstva finansija i trezora BiH, pripremila prijedlog Nacrta priručnika koji će u narednom periodu biti testiran i prilagođavan. Planirano je da se prije objave Priručnika, isti testira kroz provođenje pilot revizije učinka, pod nadzorom holandskih eksperata, u jednoj od institucija BiH. Ažuriranje postojećeg Priručnika i izrada metodologije za kontrolu kvaliteta interne revizije planirano je da se realizira u okviru Projekta EU finansiranog iz IPA fonda - "Unapređenje javne interne finansijske kontrole u BiH - PIFC III" do 01.10.2020. godine.

b) Jačanje kapaciteta interne revizije⁷⁰

U okviru ovog cilja, Akcionim planom definirane su sljedeće mjere: uspostavljanje JIR koje imaju minimum potrebnog broja zaposlenih u skladu s propisima i jačanje kapaciteta internih revizora; nadzor nad provođenjem i razvoj programa obuke za certificiranje internih revizora, kontinuirana profesionalna edukacija i obuke internih revizora u institucijama BiH kroz radionice koje će se održavati u saradnji sa strukovnim udruženjima sa kojima CHJ MFT BiH ima zaključene memorandume o saradnji.

Tokom 2018. godine CHJ je zaprimila jedan zahtjev za davanje saglasnosti na pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, na koji je u predviđenom roku data saglasnost. Također, u izvještajnom periodu CHJ je dala, na osnovu dobijenih zahtjeva od strane jedinica interne revizije, i stručna mišljenja za dvije institucije u vezi s korištenjem dodatnih obrazaca u toku vršenja revizije. U okviru realizacije ovog cilja i definiranih mjera, CHJ je davala i pojašnjenja u vezi s primjenom pojedinih odredaba propisa kojima su definirani načini saradnje s Uredom za reviziju institucija BiH, donošenja Povelje interne revizije, oslobađanje od obaveze KPE, osiguranje zaštite i poštovanja "vlasništva" informacija do kojih interna revizija dolazi u toku vršenja revizije, provođenje određenih procedura, kao što je primjena sistema upravljanja dokumentima (DMS), te druga specifična pitanja.

U skladu s propisima o obaveznom stručnom usavršavanju internih revizora u institucijama BiH, CHJ je tokom oktobra organizirala obuke za interne revizore institucija BiH o temama iz područja i oblasti definiranih relevantnim propisima o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora. Na ovim obukama učestvovalo je 36 internih revizora iz institucija BiH. Također, u 2018. godini CHJ je u okviru Koordinacionog odbora centralnih jedinica za harmonizaciju učestvovala u organizaciji Konferencije o internoj reviziji u javnom sektoru BiH, u svrhu kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora, na kojoj su učestvovali interni revizori sa sva tri nivoa

⁶⁹ Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018- cilj 5.

⁷⁰ Strategije razvoja sistema internih finansijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018 – cilj 6

vlasti u BiH. Na ovoj Konferenciji – obuci u okviru kontinuirane profesionalne edukacije, učestvovala su 52 zaposlena u institucijama BiH.

Na osnovu dostavljenih zahtjeva jedinica interne revizije i internih revizora, CHJ je dala 93 mišljenja o priznavanju obuka koje organiziraju drugi pružatelji usluga kao kontinuirane profesionalne edukacije internih revizora u institucijama BiH. U izvještajnom periodu CHJ je obradila, u skladu s Pravilnikom o zapošljavanju internih revizora u institucijama BiH, i 29 zahtjeva za verifikaciju certifikata internih revizora stečenih kod strukovnih udruženja ili entitetskih CHJ.

c) Povećanje učinka i kvaliteta rada interne revizije⁷¹

U okviru ovog cilja, Akcionim planom definirane su sljedeće mjere: usmjeravanja aktivnosti interne revizije u konkretnije teme i složenija područja; podrška provođenju horizontalnih i vertikalnih revizija; razvoj saradnje između interne revizije i rukovodstva; razvoj saradnje između CHJ MFIT BiH i Ureda za reviziju institucija BiH; kontinuirana profesionalna edukacija i provjera kvaliteta rada interne revizije i podrška CHJ MFIT BiH usavršavanju, obukama i kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora.

I tokom 2018. godine, CHJ je kroz Odsjek za razvoj sistema interne revizije bila u stalnom kontaktu i proaktivnom odnosu s internim revizorima institucija BiH. Formalno, održano je 13 radnih sastanaka s rukovodiocima JIR i internim revizorima institucija BiH na kojima su razmatrane različite teme i mjere navedene u okviru realizacije ovog cilja, odnosno na ovim sastancima se razmatralo i razgovaralo i o aktivnostima IR i njihovom usmjeravanju u specifične teme i složenija područja u skladu s izvršenim procjenama rizika. Također, pružena je podrška provođenju internih revizija i razvoju saradnje između interne revizije i rukovodstva, kao i razvoju saradnje između internih revizora i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Kontinuirana profesionalna edukacija i podrška CHJ MFIT BiH usavršavanju, obukama i kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji internih revizora teme su koje su obrađene i na sastancima s predstavnicima jedinica interne revizije, a koje su valorizovane i kroz obrađene zahtjeve i izdata 93 mišljenja CHJ o ovom pitanju.

6. Zaključci Vijeća ministara BiH

6.1. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije za 2017. godinu na svojoj 142. sjednici održanoj 15.05.2018. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

- 1) Zadužuje se Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH da nastavi razvijati sistem interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pruži podršku institucijama koje uspostavljaju jedinice interne revizije kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- 2) Zadužuju se institucije u okviru kojih je propisana obaveza uspostavljanja jedinica interne revizije da, zajedno sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora kako bi se poštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- 3) Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i rukovodioci institucija Bosne i Hercegovine da, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12) i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama Bosne i

⁷¹ Strategije razvoja sistema internih finasijskih kontrola u institucijama BiH za period 2016 – 2018 – cilj 7

Hercegovine, ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način postupanja i provođenja Povelje interne revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 73/12);

- 4) Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, posebno u vezi s obaveznom izradom strateških (trogodišnjih) i godišnjih planova rada jedinica interne revizije, kao i sam način i postupak njihove pripreme, te izradu konsolidiranih strateških i godišnjih planova rada jedinica interne revizije koje pružaju usluge interne revizije u više institucija;
- 5) Zadužuju se rukovodioci institucija da u saradnji s rukovodiocima jedinica interne revizije i internim revizorima prate primjenu preporuka datih u ranijim izvještajima interne revizije radi utvrđivanja jesu li poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati, te da o rezultatima takvog praćenja informiraju Centralnu harmonizacijsku jedinicu Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine;
- 6) Zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora BiH i Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine da ovaj izvještaj dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

CHJ je odmah, nakon usvajanja navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH, o istim upoznala sve institucije BiH i jedinice interne revizije kako bi poduzeli potrebne mjere i radnje na njihovoj realizaciji.

U toku pripremnih aktivnosti na izradi Godišnjeg konsolidiranog izvještaja interne revizije za 2018. godinu, CHJ je tražila od institucija BiH i jedinica interne revizije da, uz godišnji izvještaj interne revizije, dostave i informacije o realizaciji naprijed navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH.

Na osnovu informacija dobijenih od institucija BiH i jedinica interne revizije, te aktivnosti poduzetih od strane CHJ, u nastavku dajemo pregled realizacije naprijed navedenih zaključaka:

- 1) CHJ je, u skladu sa svojim nadležnostima i kapacitetima, nastavila s proaktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnosti na razvoju sistema interne revizije u institucijama BiH. To se ogleda i u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, kao i edukaciji internih revizora, ali i u praćenju aktivnosti interne revizije i poduzetih aktivnosti od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti internu reviziju u skladu s relevantnim propisima.

Značajni dokumenti iz oblasti interne revizije koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara BiH, objavljeni u izvještajnom periodu, su: Povelja interne revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 30/18) i okvirni tekst Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 32/18), koji su usaglašeni sa Standardima interne revizije u institucijama BiH⁷² ("Službeni glasnik BiH", broj 93/17). Također, u izvještajnom periodu poduzete su i aktivnosti na izradi nove metodologije rada interne revizije kojom će biti definiran način i postupci provođenja revizije učinka od strane internih revizora u institucijama BiH⁷³.

U postupku provođenja propisa kojima je reguliran način uspostavljanja jedinica interne revizije u institucijama BiH, CHJ je zaprimila 17 zahtjeva za usaglašavanje pravilnika o unutrašnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika su detaljno razmotreni, u skladu s

⁷² Odlukom o usvajanju Standarda interne revizije u institucijama BiH regulirano je usvajanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu interne revizije.

⁷³ Formirana je Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka, koju čine imenovani predstavnici CHJ i jedinica interne revizije. Izrada ovog nacrta odvija se u saradnji sa ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i finansije Ministarstva finansija Holandije, u okviru bilateralnog sporazuma zaključenog između MFT BiH i MF Holandije.

nadležnostima CHJ i njihove usaglašenosti s važećim propisima kojima je regulirana ova oblast. Nakon što su pravilnici usaglašeni s navedenim propisima, CHJ je, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH, dala svoju saglasnost čime su osigurani uslovi za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju. Zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 15 institucija je okončalo propisanu proceduru izmjene pravilnika.

Do kraja izvještajnog perioda 12 jedinica interne revizije u institucijama BiH popunilo je poziciju rukovodioca jedinice, na koje je CHJ dala u skladu sa Zakonom o internoj reviziji, a na osnovu ispunjenosti propisanih uslova, potrebnu saglasnost za imenovanje.

Također, u svrhu daljnjeg razvoja sistema interne revizije i unapređenja rada jedinica interne revizije, CHJ u skladu sa svojim nadležnostima aktivno poduzima aktivnosti i na edukaciji internih revizora, koje se odvija kroz organiziranje obuka, izdavanje mišljenja o prihvatljivosti obuka koje organiziraju drugi izvođači obuka, održavanje sastanaka s internim revizorima, dostavljanje odgovora na zaprimljene upite o načinu primjene propisa i metodologije rada od strane internih revizora.

CHJ je, u svrhu osiguranja potrebnih sredstava za zapošljavanje internih revizora u institucijama BiH, posebno obavijestila i Ministarstvo finansija i trezora BiH o zaključku Vijeća ministara BiH i institucije BiH, da osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora, kako bi u postupku pripreme i izrade Budžeta institucija BiH preduzeli neophodne radnje.

Od 2011. godine CHJ redovno, na godišnjem nivou, priprema na osnovu godišnjih izvještaja jedinica interne revizije Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije, koji se nakon odobrenja ministra finansija i trezora BiH dostavlja Vijeću ministara BiH. Pored detaljnog informiranja o poduzetim aktivnostima po svakoj od obaveza za koju je odgovorna, CHJ kroz Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije izvještava o stanju, aktivnostima i problemima u oblasti interne revizije u institucijama BiH, te predlaže i mjere za poboljšanje stanja u oblasti interne revizije, u vidu zaključaka Vijeća ministara BiH.

- 2) Od ukupno 10 institucija BiH koje nisu u potpunosti uspostavile i kadrovski popunile jedinice interne revizije i na koje se odnosi zaključak Vijeća ministara BiH da zajedno sa Ministarstvom finansija i trezora BiH osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora, CHJ je u toku izrade GKI IR obaviještena o sljedećem:
- dvije institucije, Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, okončale su proceduru izmjene i usvajanja pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji je u dijelu koji se odnosi na internu reviziju usklađen s relevantnim propisima, te u skladu sa istim pokrenuli i proceduru zapošljavanja rukovodioca jedinice interne revizije.
 - Ministarstvo sigurnosti BiH je uspostavilo internu reviziju⁷⁴ na osnovu važećeg ("starog") pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, koji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju nije usklađen s relevantnim propisima. Ovo ministarstvo pokrenulo je proceduru izmjene i usvajanja novog pravilnika usklađenog s propisima iz oblasti interne revizije.
 - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, u kojoj je popunjena pozicija internog revizora, također na osnovu važećeg ("starog") pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti interne revizije, obavijestila je CHJ da su u postupku pribavljanja potrebnih saglasnosti za izmjenu pravilnika⁷⁵.

⁷⁴ Popunjena pozicija internog revizora.

⁷⁵ U januaru 2019. godine dobijeno mišljenje MFT BiH, te je u toku priprema postupanja po istom.

- Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH⁷⁶ i Služba za zajedničke poslove institucija BiH⁷⁷ obavijestili su CHJ da su u budžetu za ove dvije institucije, za 2018. i 2019. godinu, planirana sredstva za kadrovsko popunjavanje jedinice interne revizije, ali da u toku izvještajnog perioda isto nije i realizirano.
- Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH⁷⁸ obavijestila je CHJ da je u ovoj agenciji u toku postupak izrade novog pravilnika.

Od preostale tri institucije koje nisu u potpunosti kadrovski popunile jedinicu interne revizije⁷⁹, a to su: Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH i Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, CHJ nije obaviještena da li su u budžetima ovih institucija planirana sredstva za kadrovsko popunjavanje jedinice interne revizije.

- 3) CHJ je kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije obaviještena da je ukupno 70 institucija potpisalo Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s jedinicama interne revizije. Također, obaviještena je i da se dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način postupanja i provođenja Povelje interne revizije i Sporazuma o vršenju funkcije interne revizije.

Povelju interne revizije nisu prihvatile potpisati sljedeće institucije: Predsjedništvo BiH⁸⁰, Ustavni sud BiH, Sud BiH i Tužilaštvo BiH⁸¹. Za Ustavni sud BiH, Sud BiH i Tužilaštvo BiH Centralna harmonizacijska jedinica MFT BiH pokušava iznaći rješenje o uspostavljanju i funkcioniranju nezavisne interne revizije i u ovim institucijama.

Jedinica interne revizije Ministarstva sigurnosti BiH, koja je uspostavljena u novembru 2018, obavijestila je CHJ da planira u narednom periodu potpisati Povelju interne revizije i Sporazum o vršenju funkcije interne revizije s četiri institucije za koje je nadležna vršiti internu reviziju⁸².

- 4) Sve jedinice interne revizije koje su vršile internu reviziju u institucijama BiH u izvještajnom periodu obavijestile su CHJ da se interni revizori u svom radu u potpunosti pridržavaju propisane metodologije rada, osim u JIR Ministarstva vanjskih poslova BiH⁸³ u kojoj nisu bili stvoreni uslovi za potpunu primjenu metodologije. Međutim, kada je riječ o internoj ocjeni kvaliteta, koja čini sastavni dio propisane metodologije rada interne revizije u institucijama BiH i koja, prema Standardima interne revizije, predstavlja jednu od aktivnosti koju je obavezan provoditi rukovodilac JIR, za izvještajni period su dobijeni različiti odgovori jedinica interne revizije o njenom provođenju.

⁷⁶ Popunjena samo pozicija rukovodioca JIR.

⁷⁷ Popunjena samo pozicija internog revizora. SZP je obavijestila CHJ da zbog povećanog obima posla i potrebe zapošljavanja u drugim organizacionim jedinicama nije izvršeno zapošljavanje rukovodioca JIR, te da će nastojati u toku 2019. popuniti ovu poziciju.

⁷⁸ Popunjena samo pozicija internog revizora na osnovu važećeg pravilnika o unutrašnjoj organizaciji koji nije uslađen s propisima iz oblasti interne revizije.

⁷⁹ Sve tri institucije imaju rukovodioca JIR i jednog internog revizora, dok su pravilnikom predviđena po 2 interna revizora u svakoj od ovih institucija.

⁸⁰ Usluge IR pruža JIR MFT BiH, u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH.

⁸¹ JIR MP BiH je nadležna vršiti internu reviziju u Ustavnom sudu BiH, Sudu BiH i Tužilaštvu BiH.

⁸² U skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH, JIR MS BiH nadležna je da, osim u Ministarstvu sigurnosti BiH, internu reviziju vrši i u: Agenciji za policijsku podršku, Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agenciji za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova i Službi za poslove sa strancima BiH.

⁸³ Zbog neusaglašenosti opisa poslova Ureda/Inspektorata, koji je samo jednim dijelom obavljao poslove interne revizije, a drugim konzularne poslove u MVP-u. Potpuna primjena metodologije rada interne revizije u MVP-u bit će moguća nakon organizacijskog uspostavljanja JIR u skladu s propisima i njenog kadrovskog popunjavanja.

Također, sve jedinice interne revizije sačinile su strateške i godišnje planove rada interne revizije, poštujući sam način i postupak njihove pripreme definiran metodologijom rada. Od sedam jedinica interne koje su vršile internu reviziju u izvještajnom periodu, a obavezne su sačinili konsolidirani strateški i godišnji plan radi adekvatnog planiranja aktivnosti interne revizije po institucijama i praćenja njihove realizacije, samo JIR Ministarstva finansija i trezora BiH iste nije sačinila⁸⁴.

- 5) CHJ je kroz godišnje izvještaje jedinica interne revizije obaviještena da je u svim institucijama u kojima su provedene interne revizije izvršeno i praćenje primjene preporuka radi utvrđivanja da li su poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati, osim za preporuke date u jednoj reviziji koja je obuhvatila tri institucije⁸⁵. Jedinice interne revizije dostavile su CHJ i podatke o stepenu realizacije preporuka datih u ranijim izvještajima interne revizije, što je detaljno prikazano u Godišnjem konsolidiranom izvještaju interne revizije.
- 6) Ministarstvo finansija i trezora BiH i CHJ su, u skladu sa zaključcima Vijeća ministara BiH, dostavile Parlamentarnoj skupštini BiH Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije za 2017. godinu.

6.2. Prijedlog zaključaka Vijeća ministara BiH

Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora BiH, u skladu s odredbama čl. 24. i 25. Zakona o internoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremila je Godišnji konsolidirani izvještaj interne revizije, te predlaže da Vijeće ministara BiH, nakon razmatranja izvještaja, donese sljedeće

Z A K L J U Č K E

1. Vijeće ministara podržava mjere i aktivnosti Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine u vezi s unapređenjem i razvojem sistema interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, kao i mjere i aktivnosti koje poduzimaju institucije BiH koje uspostavljaju jedinice interne revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura interne revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
2. Zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine u okviru kojih je propisana obaveza uspostavljanja jedinica interne revizije da, zajedno sa Ministarstvom finansija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja internih revizora u 2019. godini;
3. Zadužuje se Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine da, u okviru svojih nadležnosti, onemogući nenamjensko trošenje budžetskih sredstava odobrenih za uspostavljanje i funkcioniranje interne revizije;

⁸⁴ Navedeno je obrazloženje da, zbog planiranog provođenja redovnih revizija u samo jednoj instituciji, nisu smatrali potrebnim sačiniti konsolidirane planove.

⁸⁵ JIR MFT BiH je provela u 2017. godini jednu reviziju u Generalnom sekretarijatu VM BiH, MFT BiH i ADS BiH. Za preporuke date u ovoj reviziji nije utvrđen status.

4. Zadužuju se rukovodioci jedinica interne revizije i interni revizori da se u svom radu u potpunosti pridržavaju metodologije i uputstava CHJ i da o tome blagovremeno izvještavaju Centralnu harmonizacijsku jedinicu Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine;
5. Zadužuje se Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine da kroz realizaciju projekta "Unapređenje javne interne finansijske kontrole u Bosni i Hercegovini" - (PIFC 3), koji se finansira iz sredstava IPA programa EU za Bosnu i Hercegovinu, osigura aplikativna softverska rješenja koja omogućavaju planiranje, vršenje i izvještavanje o procesima interne revizije zasnovana na najboljim praksama revizije, kako bi se stvorili uslovi za uvođenje i unapređenje sveobuhvatne kontrole kvaliteta funkcije interne revizije u institucijama BiH.
6. Zadužuju se Ministarstvo finansija i trezora BiH i Centralna harmonizacijska jedinica Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine da ovaj izvještaj dostave Parlamentarnoj skupštini BiH.

Broj: 02-1-16-7-69-20/19
Sarajevo, 29.03.2019. godine

DIREKTOR
Ranko Šakota

